

Slovenski VESTNIK

Poštini urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt

Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov

P. b. b.

LETNIK XXXI.

CELOVEC, PETEK, 20. AVGUST 1976

ŠTEV. 34 (1775)

Vlada pripravlja omejitev pravice svobode zborovanja

Novi napad na pravice manjšin s strani vlade

V torek 17. avgusta je bila seja ministrskega sveta na Dunaju. V ospredju je ponovno stalo vprašanje slovenske manjšine v Avstriji, ki Kreisky morda menda „resno skrbi“. Zlasti zadnji dogodki v Škocijanu pa so bili menda povod, da se bo vlada neposredno vmešala v manjšinski problem na Koroškem. Kreisky je prejel več pisem, v katerih se „za njega resni ljudje“ pritožujejo nad ukrepom policije proti koroškimi Slovincem in bo zato vlada zahtevala in proučila poročilo o teh dogodkih. Na tiskovni konferenci je Kreisky izjavil, da je Koroška potrebna miru in da razne manifestacije — vseeno iz katerega tabora izvirajo — utegnejo moliti ta mir na Koroškem. S tem v zvezi je izrecno omenil odlikovanje koroških partizanov in odkritje spomenika za abwehrkämpferje v Škocijanu. Vse takšne manifestacije motijo mir v deželi in zato poziva vse Korošce, da bi takšna zborovanja opustili. Če njegov osebni apel ne bi zalegel, pa bo morda potrebno, da bi takšne manifestacije bile od zgoraj — se pravi od notranjega ministrstva — prepovedane.

Ta napad je namerjen proti manjšini in demokratom

Da bi se ogrnil v plašč demokracije, je Kreisky poudaril, da bi bila s tako prepovedjo prizadeta vsa zborovanja, ki bi utegnila moliti mir na Koroškem, torej tako heimatdienstovska kot tudi slovenska. V isti sapi je dodal, da bo treba pomisliti o prepovedi odkritja partizanske spominske plošče v Draščah na Zilii. Ta „demokracija“ hira na dveh nogah in je očitno, da je naperjena samo proti slovenskim in profinancionalističnim prireditvam. Saj je že izrecna provokacija za vsakega antifašista in demokrata to, da se istoveti častitev partizanske borbe z glorifikacijo nemške fašistične vojske. Ali smo danes dejansko že tako daleč, da vlada ne razlikuje več med fašisti in protifašisti? — To je seveda zelo enostavno, da se kratkomo trdi, da eno kot drugo moti mir v državi: na eni strani nacionalistično hujskanje, na drugi pa odpor proti temu. Odlikovanje partizanov pač more samo tiste razjeziti in provocirati, ki so ostali v miselnosti tretjega rajha ali pa jo prevzeli. Partizani so se borili proti fašizmu, za svobodo: živela njihova tradicija!

Druga šibka noga te provokacije je še bolj očitna: skozi mesece so Koroški Heimatdienst in njemu

podobne organizacije lahko širile strup proti Slovincem, lahko ustraševale in terorizirale manjšino in demokrate ter pripravljale ozračje za ugotavljanje manjšine. Pod pokroviteljstvom visokih in vidnih predstavnikov vseh treh v parlamentu zastopanih strank so obujale spomine na hitlerjevsko vojsko in na „dneve katastrofe maja 1945“, ščuvvale proti protifašistični tradiciji koroških Slovincem, jih zmerjale z „morilci“, „vedno nezadovoljnimi“, „nacionalnimi komunisti“ ipd. Zdaj je njihova prva runda v okviru pripravljanja ugotavljanja manjšine končana. Škocijan je še dodal svoje in oborožena državna oblast se je neposredno postavila na stran nemškonalističnih hujskačev in nestrpnih. Primerno vzdušje proti

Jugoslovanski dan

V okviru Avstrijskega lesnega sejma v Celovcu je bil včeraj jugoslovanski dan. Ob tej priložnosti so jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Bojan Lubej in predsednika gospodarskih zbornic SR Hrvatske in SR Slovenije sinoči v prostorih Mestne hiše v Celovcu priredili sprejem, katerega so se udeležili predstavniki političnih gospodarskih in kulturnih ustanov tako večinskega naroda kot slovenske narodne skupnosti na Koroškem.

Slovincem je torej pripravljeno. Zdaj pa pride vlada in reče: takšna zborovanja motijo mir, zato jih je treba prepovedati. V isti sapi pa omenja Drašče, kjer se hočejo koroški Slovinci hvaležno pokloniti spomenu padlih borcev za svobodo. V Št. Jakobu in Škocijanu je Solidarnostni komite za pravice koroških Slovincem zahteval prepoved neonacističnih, hujskaških in nemškonalističnih prireditev, ker dejansko motijo mir v državi. Oblasti so ukrepale na svoj način; prijele in zaprle so tiste, ki so to prepoved zahtevali in hoteli pojasniti vzrok teh prireditev. Kot zločinci so bili odpeljani. In zdaj naenkrat si vlada lomi glavo o prepovedi — slovenskih prirediteljev! Dejansko čudno razumevanje demokracije s strani vlade!

Vlada se boji demokratičnih prireditev

„Ta vlada vlada desno“ je pred kratkim dejal kancler Kreisky. To

drži. Ta socialdemokratska vlada — ki je odprta za vsakega, če se le izkaže za pristnega desničarja — pripravlja ugotavljanje manjšine. Zato pa potrebuje mir. Takšen mir, kot ga ustvarja ona sama, s pomočjo Heimatdienst, drugih šovinističnih organizacij in s pomočjo oborožene državne sile. Silno se vlada boji, da bi zaradi demokratičnih prireditev na Koroškem prišla na dan resnica o tem šovinističnem in reakcionarnem aktu, ki ga pripravlja s „štetjem posebne vrste“; silno se boji, da bi se fronta proti ugotavljanju še bolj razširila. Kajti potem ne more več kar naprej trditi, da so samo Slovinci večno nezadovoljni. Po vsaki demokratični prireditvi proti ugotavljanju manjšine se ojači samozavest demokratičnih sil v Avstriji in se krepi pogum nastopanja proti ugotavljanju. In tega se vlada boji. Kot zadnji izhod pa se ji zdi kršitev svojih lastnih zakonov. Kajti omejitev pravice svobode zborovanja ni le v nasprotju s prvim odstavkom člena 7 avstrijske državne pogodbe (o kateri vemo, da je za Avstrijo samo kos papirja), ampak je tudi v nasprotju s katalogom temeljnih pravic avstrijskih državljanov (Staatsgrundgesetz). Kadar se zdi vladi prav, se brez pomisleka zoperstavi svojim lastnim zakonom.

To pa je tudi dokaz šibkosti in slabosti vlade. Ko je prisiljena izklicati „izredno stanje“ (Ausnahmestand), je s svojo latinščino na koncu. Ne zna si drugače pomagati, kot pa s policijo in s prepovedmi. In to je tudi dokaz naše moči. Vlada gre na desno, ljudstvo koraka naprej v demokracijo!

Tudi ta napad nas ne bo ustrašoval

Nemoč vlade je naša moč! Svoje reakcionarno in šovinistično politiko napram manjšini vlada ne more več prodajati z besedami „o miru“ itd., ampak jo lahko samo še brani s policijskimi okrepitvami. To se pravi, da je naša moč velika, in da je parvica na naši strani; pravične stvari se ne da zatreti. Vse naše manifestacije, ki jih bomo imeli, bodo močan dokaz za porast in vpliv našega pravičnega boja. Strnjeni in enotni — če bo treba tudi v času „izrednega stanja“ — se bomo skupno z vedno večjim številom prijateljev večinskega naroda borili proti ugotavljanju manjšine, za enakopravnost manjšin v Avstriji in za prijateljsvo med narodi!

Kamen, ki ga je dvignila vlada, ji bo padel na lastne noge!

Občinski svet Celovca: prepotenca do skrajnosti

Na zahtevo ustavnega sodišča, je moral celovski občinski svet ponovno obravnavati svojo povsem neutemeljeno in nezakonito prenamembo zemljišča „Kardinalschütt“, kjer hočejo koroški Slovinci postaviti svoj kulturni dom. Po prvi obravnavi pred ustavnim sodiščem (o tem smo svoječasno poročali) je le-to izrazilo upravičen sum, da je bila ta prenamemba izrečena samo zaradi „osebe kupca“.

V torek se je celovski občinski svet bavil z odgovorom ustavnemu sodišču. Najmočnejše tri stranke so si bile edine: kulturnega doma ne sme biti na Kardinalschüttu. Seveda so rekli, da to ne pomeni diskriminacije koroških Slovincem, marveč so se znova spomnili tistega starega zidu, ki da je zgodovinsko važen in zaradi katerega bodo tam postavili mestni muzej in park. Ustavnemu sodišču pa so odgovorili, da je njegov sum brez podlage.

Edini zastopnik KPA, občinski svetnik Perdacher je v svojem govoru nakazal, da gre tu za očitno diskriminacijo koroških Slovincem in to tudi utemeljil z zgodovino tega čudnega sklepa prenamembe zemljišča, ko se je zvedelo, da je kupec slovenska organizacija. Zastopnik KPA je bil tudi edini, ki je glasoval proti z večino sklenjenim odgovorom občinskega sveta državnemu sodišču.

Delegacija gospodarske zbornice SRS obiskala Koroško

Na povabilo gospodarskih odborov ZSO in NSKS se je v sredo na Koroškem mudila delegacija gospodarske zbornice SRS pod vodstvom predsednika Andreja Verbiča. Goste so sprejeli v hotelu Korotan v Sekiri, kjer jim je v imenu obeh odborov izrekel dobrodoščilo dipl. inž. France Einspieler in poleg predsednika Verbiča pozdravil tudi jugoslovanskega generalnega konzula v Celovcu Bojana Lubeja ter številne predstavnike gospodarskih ustanov in podjetij Slovenije.

Dipl. inž. Einspieler je ob tej priložnosti nakazal potrebo po gospodarskem sodelovanju slovenskih gospodarskih ustanov in podjetij na Koroškem z ustanovami in podjetji v Sloveniji, dipl. inž. Feliks Wieser pa je v kratkem referatu oralno trenutno gospodarsko situacijo Koroških Slovincem. Predsednik gospodarske zbornice SRS Andrej Verbič je izrazil vsetransko pripravljenost za sodelovanje slovenskih gospodarskih ustanov v Sloveniji z gospodarskimi ustanovami koroških Slovincem in nakazal, da je dovolj možnosti za razširitev sodelovanja na vseh področjih

gospodarstva. Verbič je tudi povedal, da bodo to sodelovanje naglasili tudi pri pogovorih s predstavniki koroške trgovinske zbornice, namreč, da se bodo povezali s slovenskimi gospodarskimi ustanovami. Nadalje je povedal, da je Jugoslavija na 5. mestu med državami uvoznicami avstrijskega trga, medtem ko je Avstrija med uvozniki blaga iz Jugoslavije šele na 18. mestu, kar pomeni, da je Avstrija zelo odvisna od trgovskega partnerja — Jugoslavije.

Razvila se je tudi stvarna diskusija, v kateri so bila iznečena tehtna mnenja in možnosti za sodelovanje med slovenskimi gospodarstveniki tu in onstran meje. Predvsem pa je bila izražena potreba po konkretnih pogovorih na raznih gospodarskih področjih, kot so turizem, industrija, združništvo, bančništvo in drugo.

Gostje iz Slovenije so si po kosilu, katerega sta jim priredila gospodarstva odbora, ogledali še nekatere obrate koroških Slovincem, zvečer pa je za predstavnike našega gospodarstva predsednik gospodarske zbornice Verbič pri Miklavžu v Bilčovsu priredil večerjo.

Peta konferenca nevrščenih držav

Velik odmev po svetu je imel začetek pete konference nevrščenih držav v glavnem mestu Sri Lanke v Colombu. Na zasedanju nevrščenih držav je zastopano nad 80 držav, kar pomeni skoraj 2/3 članic OZN. S tem pomenijo nevrščene države važen političen dejavnik v svetu. Večina nevrščenih držav tvorijo države v razvoju. To so večinoma države, ki so se šele pred kratkim otresele kolonializma in si gradijo zdaj svoje samostojne družbene odnose. To pa je seveda starim kolonialističnim silam in imperialističnim državam trn v peti. Le-te so še danes prisotne v teh državah — sicer ne več kot politični zatiralci, marveč kot ekonomski izsiljevalci. One kontrolirajo svetovno gospodarstvo, fiksirajo cene za surovine, ki jih od držav v razvoju kupijo in se pri tem nikakor ne zanimajo za interese držav proizvajalcev, marveč samo za lasten profit. Upravičena zahteva na peti konferenci nevrščenih držav je torej sprememba teh gospodarskih odnosov.

Konferenco v Colombu je otvorila

predsednica Sri Lanke, gospa Sirimavo Banderinaike. V otvoritvenem govoru je poudarila važnost boja vseh ljudstev sveta proti imperializmu, kolonializmu in razizmu; s tem v zvezi je posebno poudarila položaj na Bilžnjem Vzhodu in Cipru. Poudarila pa je tudi zahtevo azijskih držav po območju miru v Indijskem oceanu.

V imenu afriških držav je spregovoril predsednik Zambije, Kenneth Kaunda, ki se je posebno zahvalil maršalu Titu za njegov doprinos v boju nevrščenih držav. Tudi ciprski nadškofo Makarios je posebno poudaril Titov pomen v tem taboru in ga imenoval „očeta nevrščenosti“.

Na poseben odmev je naletel govor egiptovskega predsednika Sadata. On je obdolžil obe velesili, da sklepata posebne dogovore zase in za svoje interese, ne pa v prid mednarodni javnosti. Poudaril je važnost skupne politične in gospodarske akcije nevrščenih držav.

Konferenca v Sri Lanke se nadaljuje. V torek je spregovoril tudi maršal Tito.

Dogodki v Škocijanu v nedeljo 8. avgusta 1976, kjer je državna oblast z brutalno uporabo sile brez slehernega vzroka prišla in zaprla nad 20 koroških Slovencev in njihovih simpatizerjev iz vrst večinskega naroda, je ponoven dokaz, da se na eni strani država krčevito trudi, da bi pripravila primerno ozračje za ugotavljanje manjšine in se pri tem poslužuje nemškonalističnih organizacij, skoraj celotnega koroškega tiska in celo svojih oboroženih sil: žandarmerije in policije. Isti dogodki pa so tudi dokaz za to, da tako avstrijska kot tudi mednarodna javnost ne verjame več lepim frazom o „sožitju“ itd. in da spregleduje reakcionarno, farizejsko in šovinistično politiko vlade napram manjšinam. O tem pričajo nešteta solidarnostna pisma, izjave in telegrami, ki smo jih prejeli v zadnjem tednu. V matični Sloveniji in Jugoslaviji se odvijajo množična zborovanja

delavcev in drugih slojev ljudstva, kjer obsojajo brutalni ukrep policije in hkrati celotno avstrijsko manjšinsko politiko; povsod v Jugoslaviji se množijo glasovi, da mora problem avstrijske manjšinske politike pred OZN.

Pisma in izjave solidarnosti pa dobivamo tudi iz drugih evropskih držav in seveda iz Avstrije. Na Dunaju so solidarnostni komite in obe osrednji slovenski organizaciji seznanili avstrijske in mednarodne novinarje na tiskovni konferenci o nesramnih provokacijah s strani državnih oblasti v Škocijanu. Vse to nam dokazuje: čim bolj se pomika vlada na desno, tem večji je odpor ljudstva proti temu. Slej ko prej rastejo vrste solidarnosti s koroškimi Slovenci tudi v Avstriji in propadajo šovinistične sile. Slej ko prej drži geslo: NISMO SAMI — DEMOKRATI SO Z NAMI!

Izjava Solidarnostnega komiteja za pravice koroških Slovencev

Die mit vollkommen unbegründeter Brachialgewalt erfolgte Gendarmerieaktion gegen Kärntner Slowenen und Antifaschisten in St. Kanzian stellt den bisherigen Höhepunkt in der Vorbereitung der ungeheuerlichen Minderheitenfeststellung dar. Zum ersten Male begnügte sich die Exekutive nicht damit, deutschnationale und neonazistische Kräfte ungehindert bei deren antiösterreichischen Aktionen zuzuschauen: Vielmehr operierte sie gemeinsam mit dem Kärntner Heimatdienst und nach einem zuvor erarbeiteten Plan gegen Menschen, die in Wahrnehmung ihrer demokratischen Grundrechte durch Flugblätter und einem Transparent ihren Protest gegen die neonazistischen Provokationen ausdrücken wollten. Die Erfahrungen in St. Kanzian bewiesen sogar, daß es genügt, Slowene oder Antifaschist zu sein, um mit Brachialgewalt abgeführt zu werden.

Für diese Kooperation von Gendarmerie und Heimatdienst tragen die Bundesregierung und die drei Parlamentsparteien die

volle Verantwortung, ebenso wie für die Ereignisse und Folgen daraus. Der Einsatzbefehl der Gendarmerie kam „von höchster Stelle“! Damit stellen sich Bundesregierung und Parlamentsparteien fest hinter die minderheitenfeindlichen Kräfte und fördern deren antiösterreichische Aktivitäten. Mit Hilfe des überwiegenden Teils der Kärntner Presse versuchte man, unter der slowenischen Bevölkerung Südkärntens ein Klima der Angst und Einschüchterung zu schüren, um die Minderheitenfeststellung in einer sog. „betroffenen“ Atmosphäre durchführen zu können.

Das Solidaritätskomitee hat die Aufgabe, gegen diese Absichten eine breite Front der demokratischen Solidarität mit den Rechten der Kärntner Slowenen in ganz Österreich aufzubauen, zu informieren und aufzuklären. Seine Hauptziele sind für die volle Verwirklichung des Art. 7 des Staatsvertrages und gegen jegliche Minderheitenfeststellung aufzutreten, da diese eine Revision des Staatsvertrages bedeuten würde. Dem Solidaritätskomitee gehören bereits mehr als zwanzig Organisationen und eine Reihe von Personen aus allen politischen und weltanschaulichen Lagern beider Volksgruppen an.

Es ist daher eine infame Lüge, die Solidaritätsbewegung als „linksradikales“, „kommunistisch gelenktes“ Zentrum zu diffamieren, um antikommunistische Vorurteile auszunützen, zu verstärken und damit vom eigentlichen Problem, der geplanten Revi-

sion des Staatsvertrages abzulenken. So versuchte man auch im Fall von St. Kanzian die Beteiligung von Kommunisten besonders aufzuschaukeln und unterließ ganz gezielt die Erwähnung anderer, nicht-kommunistischer, aber ebenso gut bekannter Mitglieder des Solidaritätskomitees und anderer Organisationen, die sich ebenfalls an der Protestaktion beteiligten.

Die mit Hilfe eines Teiles der Massenmedien erzeugten Falschinformationen der österreichischen Bevölkerung über den wahren Sachverhalt soll erreichen, den neonazistischen Charakter der gerade in letzter Zeit massiv abgehaltenen Veranstaltungen des Kärntner Heimatdienstes zu verharmlosen. So weigerte sich sowohl Gendarmerie als auch Staatspolizei konsequent gegen Handgreiflichkeiten seitens Mitglieder des KHD und anwesende Hakenkreuzträger vorzugehen! Sie schritt nicht ein, als neonazistische und anti-österreichische Flugblätter verteilt wurden, sondern nahm jene Antifaschisten fest, die ein ordnungsgemäß angemeldetes Flugblatt für die Rechte der Kärntner Slowenen, Gleichberechtigung und Völkerverständnis verteilen wollten oder auch nur ein Transparent „Gegen den Neonazismus“ entfalteten.

Die österreichische Exekutive darf sich nicht zum Handlanger neonazistischer Kräfte machen lassen, wie dies im Fall von St. Kanzian geschehen ist! Sie hat offen jenen Kräften Unterstützung geleistet, deren Existenz schon längst gemäß Art. 7 Abs. 5 des Staatsvertrages verboten werden sollte.

Das Solidaritätskomitee für die Rechte der Kärntner Slowenen wird daher auch weiterhin unter Ausnützung sämtlicher geeigneter demokratischer Möglichkeiten gegen derartige Provokationen auftreten und kann dabei auf immer breitere und tiefere Solidarität aus allen Kreisen der österreichischen Bevölkerung zählen. Die Vorfälle in St. Kanzian zeigen, daß es höchste Zeit ist, die Minderheitenpolitik der Bundesregierung einer Veränderung zu unterziehen, die berechtigten Forderungen der Minderheit zu erfüllen und allen Minderheitenfeindlichen und chauvinistischen Aktivitäten neonazistischer Provokateure eine klare Abfuhr zu erteilen.

Oster protest Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu

To je ponovni dokaz, da avstrijske oblasti nameravajo do kraja izvesti svoj načrt o uničenju slovenske in hrvaške narodnostne skupnosti v Avstriji. Vsa hinasvska zagotovila dunajske vlade o spoštovanju narodnostnih pravic ne morejo več preslepiti še tako tolerantnega mednarodnega javnega mnenja ob tako očitnem, zavestno organiziranem, brutalnem pritisku ne samo na osrednje manjšinske organizacije ampak predvsem na vsakega posameznega pripadnika manjšine.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza, ki se prav tako bori za uveljavitev narodnostnih pravic, je ob tem še posebej prizadeta. Ob enem je pa tudi trdno prepričana, da boj koroških rojakov, ob solidarnosti vseh Slovencev, matične Slovenije in Jugoslavije ter vseh demokratičnih sil v svetu, mora biti uspešen. Take ustrahovalne metode ne bodo mogle streti borbenega duha koroških rojakov. Z željo, da bi njihov boj čimprej dosegel zaželene uspehe, Slovenska kulturno-gospodarska zveza izraža koroškimi rojakom vso svojo solidarnost in polno podporo.

Telegram „Vesna“

Slovenska prosvetna zveza v Celovcu je prejela telegram iz Trsta s sledečo vsebino:

„Ob ponovnem šovinističnem izpadu vam izrekamo našo solidarnost. Pevski zbor Vesna iz Križa pri Trstu.“

Čestitke predsedniku ZKP

Predsednik Zveze koroških partizanov tovariš Karel Prušnik-Gašper je od tajnika Dokumentacijskega arhiva avstrijskega odporniškega gibanja prejel pismo v katerem mu le-ta ob podelitvi odlikovanja, ki mu ga je pred nedavnim v imenu vlade SFRJ podelili veleposlanik dipl. inž. Gustav Vlahov, iskreno čestita.

To je vsekakor lepa gesta tajnika te ustanove, ki se zaveda pomembnosti doprinosa koroških partizanov v boju proti fašizmu in s tem tudi za svobodo Avstrije. Čestitka predsedniku ZKP pravtako velja tudi vsem ostalim odlikovancem, ki so odličja prejeli od tovariša Tita in na katere so morali čakati več desetletij, ker avstrijske oblasti prej niso dale dovoljenja za podelitev. Čestitka je pomembna tembolj, ker kuratoriju Dokumentacijskega arhiva avstrijskega odporniškega gibanja pripadajo osebnosti različnih svetovnih nazorov in so po večini aktivni ali bivši člani najvišjih političnih in vladnih forumov v Avstriji.

Čestitka pa je tudi zgovorno potrdilo, da koroški Slovenci oz. partizani niso sami, marveč, da se njihovih odlikovanj veselijo vsi pošteni in razsodni demokrati, ki se zavedajo kaj so doprinesli za našo svobodo in da teh njihovih hrabrih dejanj tudi trideset let po zlomu nacizma ni za pozabiti.

Gotovi krogi oziroma ostanki fašizma so ob tej priložnosti seveda spet enkrat pokazali svoje pravo lice ter odlikovance javno in ob navzočnosti varnostnih organov psovali in zmerjali z morilci. V taki situaciji je taka čestitka tembolj pomembna in velika moralna opora vsem odlikovancem in s tem tudi koroškimi Slovincem.

ARCHIV DES ÖSTERREICHISCHEN

WIDERSTANDES

1010 Wien 1., Altes Rathaus, Wipplingerstraße 8, Telefon 63 07 31/KI. 332 (Durchwahl). Montag, Mittwoch und Donnerstag von 9—17 Uhr, Kto.: Creditanstalt-Bankverein Wien 21-44376 Mitglied des Verbandes wissenschaftlicher Gesellschaften Österreichs.

VORSTAND

Ehrenpräsident: LH a.D. Dr. H. GLEISSNER; Präsident: Bgm. I.R. Komm.Rat B. MAREK; Vizepräsidenten: Min.Rat Dr. F. KAS, Domvikar Prof. OStR. Msgr. J. PINZENÖHLER, Min.Rat Dr. K. SKALNIK; Kassier: Gen.Dir. I.R. Komm.Rat Dr. P. SCHÄRF; Stellv.Kassier: Dr. L. SOSWINSKI; welters: Sekr. E. FEIN, Sekr.Chef Dr. W. GRIMBURG, Vizeprärs. a.D. Hofr. A. HYROSS, NR a.D. R. JOCHMANN, Univ.Prof. Präl. Dr. F. LOIDL, BR a.D. R. MUHR, Reg.Rat F. PERNAUER, Prärs. RA Dr. A. PICK, Gesandter Doz. DDr. R. PRANTNER, Leit.Sekr. A. STRÖER.

Kontrolle: BR a.D. Dr. N. HILTL, Prärs. H. MAYER, Dr. J. MOSER. Wissenschaftlicher Leiter und Sekretär: Prof. Dr. H. STEINER.

Unser Zeichen: 798/76/St./I.

Herrn

Karl Prusnik
Tschachoritsch 49
9071 Kottmannsdorf

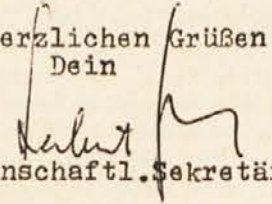
1976-08-04

Lieber Freund!

Zu den Dir kürzlich überreichten Auszeichnungen seitens der Regierung Jugoslawiens möchten wir Dir sehr herzlich gratulieren. Wir schätzen Deine mutige Tätigkeit im Partisanenkampf und noch mehr Dein unerschrockenes Auftreten für die berechtigten Forderungen des slowenischen Volkes in Kärnten.

Wir wollen Dir bei dieser Gelegenheit persönlich, aber auch allen Deinen lieben Kameraden nochmals unserer Solidarität versichern.

Mit herzlichen Grüßen
Dein

wissenschaftl. Sekretär

Ljudska republika Poljska tudi letos zastopana na celovškem sejmu

Že dolga leta je poljsko podjetje PAGED zastopano na avstrijskem lesnem sejmu v Celovcu. Podjetje PAGED je edini izvoznik in uvoznik vseh poljskih papirnih in lesnih proizvodov in obvlada vso zunanjo trgovino Poljske na papirnem in lesnem področju.

Na tiskovni konferenci je generalni direktor podjetja PAGED Jakubczyk poudaril, da je Avstrija važen partner za PAGED in sicer peti po eksportu in tretji po importu. Jakubczyk je izrazil željo, da bi se ta — za Poljsko negativna bilanca — zboljšala in da bi prišlo do urav-

novešenega razmerja v trgovskih odnosih med Avstrijo in Poljsko. V ospredju letošnje udeležbe na celovškem sejmu podjetja PAGED stoji stanovanjska oprema, kar je znak, da se poljska lesna industrija prilagaja svetovnemu povpraševanju.

Ob koncu je generalni direktor PAGED-a povabil avstrijske zastavljalce na Poznanjski sejem v prihodnjem letu v juniju, da bi si tam ogledali celotno produkcijo stanovanjske opreme podjetja PAGED in an licu mesta navezali trgovske stike.

Izjava deželnega vodstva koroške KPA

...Dem brutalnem Vorgehen gegen Antifaschisten steht die Tolerierung antislowenischer Hetzreden und die Verteilung von antiösterreichischen und antidemokratischen Flugschriften bei der Kundgebung des Heimatdienstes gegenüber. Ein solches Verhalten der Staatspolizei und der Gendarmerie steht im Widerspruch zu den Interessen der Demokratie, schadet dem Ansehen Österreichs und ist eine Ermunterung reaktionärer Kräfte, was die Verantwortung der Regierung und der Organe der Exekutive besonders unterstreicht.

Die KPO wendet sich gegen alle Versuche, mit Hilfe unwahrer Darstellungen der Vorgänge in St. Kanzian die öffentliche Meinung zu manipulieren und verlangt, daß von der beabsichtigten behördlichen Verfolgung junger Antifaschisten Abstand genommen wird. Die Verantwortlichen für die Verbeitung antidemokratischen, antislowenischen Gedankengutes müssen zur Rechenschaft gezogen werden.

Klub slovenskih študentov na Dunaju in v Salzburgu, Koroška dijaška zveza, Slovenska mladina in Kladio - list napredne slovenske mladine so odposlali sledečo resolucijo:

Zgoraj navedene mladinske organizacije protestirajo z vso odločnostjo proti brutalnemu in od zgoraj ukazanemu postopanju eksekutive proti pripadnikom slovenske manjšine kot tudi drugim antifasistom ob odkritju spomenika Kärntner Abwehrkämpferbunda v nedeljo 8. avgusta 1976 v Škocijanu.

Medtem ko je eksekutiva zabranila antifasistom prihod k tej javni prireditvi in s tem omejila njihovo svobodno gibanje, je tolerirala in podprla fizične napade Heimatdienstlerjev na nemško- in slovenskogovoreče antifasiste. Medtem ko je bilo antifasistom, v okviru z zakonom utemeljene svobode mnenja, zabranjeno izraziti njihovo odklonitev neocacične provokacije, ko so bili le-ti brez slehernega vzroka prijati in odpeljani, so ob istem času neonacistični elementi zaščiteni z masivnim nastopom žandarmerije delali propagando za anšlus, kar nasprotuje državni pogodbi. S takim postopanjem eksekutive in njenih naredbodajalcev, so bila demokratična načela — pravica svobode mnenja in pravica svobode zbiranja — najgroblje kršena. Brez dvoma je, da ima toleriranje in podpiranje neonacističnih in antiavstrijskih provokacij s strani uradnih mest dežele ter protizakonita in brutalna uporaba sile proti antifasistom s strani čuvarjev reda, samo ta cilj, da ustrahujejo koroške Slovence in druge avstrijske demokrate in da se pripravi šovinistično naščuvano vzdušje za izvedbo ugotavljanja manjšine.

Iz tega vzroka zahtevajo zgoraj navedene mladinske organizacije ustrezne ukrepe proti protizakonitemu postopanju eksekutive in njenih naredbodajalcev kot tudi takojšnjo ukinitve vseh postopkov proti nezakonito prijetim osebam v nedeljo 8. avgusta 1976.

Nadalje zahtevajo zgoraj navedene mladinske organizacije kazensko-pravno zasledovanje teh sil, ki so pri odkritju spomenika v Škocijanu razširjale letake protustavne vsebine kot tudi prepoved Kärntner Heimatdienst, ki je na škocijanski prireditvi ponovno dokazal njegov protislovenski duh. Torej se mora ta organizacija po členu 7 odst. 5 avstrijske državne pogodbe prepovedati.

Predstavnik Zveznega sekretariata za zunanje zadeve v SFR Jugoslaviji protestira

„Ravnanje avstrijske žandarmerije s koroškimi Slovenci, ki so mirno demonstrirali proti šovinistični manifestaciji Hematdienta jasno govori o položaju slovenske manjšine v Avstriji in o nadaljevanju grožnj in pritiskov. Takšno ravnanje najodločneje obsojamo, saj gre za stopnjevanje in poslabšanje tako ali tako težavnega stanja, v katerem je slovenska manjšina v Avstriji“, je dejal predstavnik ZSZZ v Beogradu dopisniku tiskovne agencije Tanjug.

Klic pravici

(ob sklepu štetja posebne vrste)

In spet
enkrat nas prevzelo
je spoznanje:
jezik
odgovornih
je dvorezen meč,
čas besede
odvečni tovor njihove oblasti.
Smrt
resničnost,
ki brezbrizno
ždi nad svojim plenom.

In je tu
življenje,
življenje naše in beseda,
vztrajnejša od vsake smrti!
Zakaj kri ni voda
in življenje ne številka!
(To dokazali smo,
ko nas je fašizem trl
z jeklenimi pestmi.)

A zdaj
čelade smrti
spet dvigajo glave
in že slavijo
svoje tihe zmage,
že čakajo
uspeh številke smrti,
ki naj pove,
da nas na zemlji tej več ni.

Spet
gre za staro pravdo,
za pravico
in življenje naše.
Zdaj,
bratje,
vest nas kliče v upor!
Zdaj
smo vsi enaki,
vsi zapisani
številki smrti.

Odločnost
za življenje
to naš je odgovor,
ki razblinil v nič
bo vse
nakane
potuhnjenih računov
farizejskih demokratov.

Združeni
v borbi za pravico našo,
bratje,
nismo sami.
Tu je
ČLEN SEDEM!
nespodbiten zagovornik naš,
zapisan s krvjo naših padlih bratov,
borcev
za svobodo naše zemlje,
ki nas nosi več kot tisoč let.

Da, v tej
pravični borbi
nismo sami!
Klic naš
šel daleč prek' naše je dežele
in svet čedalje bolj spoznava
krivico,
storjeno nad nami.

Zato bratje,
vsi z dvignjeno glavo
dnevu
izničeni številki naproti!

Naj sovraštvo
se razblini v našem klicu po pravici
do življenja
in razsodnost naj premeri
svod neba
in um razjasni zaslepljenim,
da se bratstvo
in ljubezen
spet vrmeta v deželo našo.

Andrej Kokot

Pred dvajsetimi leti je umrl veliki nemški antifašist in komunist, pesnik Bertold Brecht

Dobro je, če se spomnimo velikih kulturnih in političnih delavcev nemškega naroda. Oni so nam dokaz, da nemški narod ni narod fašistov in da so imeli nemški fašisti, ko so prišli na oblast, najpomembnejše kulturne delavce svojega naroda proti sebi. Eden teh najpomembnejših ljudi nemškega naroda v 20. stoletju je pesnik, dramatik, epik in politik Bertold Brecht.

Leta 1933 je moral zapustiti svojo domovino, ker se je odločno zoperstavil politik inacistov. V eksilu v Švici, na Nizozemskem in v ZDA je združil okoli sebe najpomembnejše nemške kulturne delavce, ki so morali prav tako kot on zapustiti domovino in z njimi začel boj proti fašizmu. Po vojni je Brecht postal žrtev antikomunistične gonje v ZDA in se je moral vrniti v Evropo. V Avstriji in zapadni Nemčiji ni bilo prostora zanj. Tako je odšel v Vzhodno Nemčijo, kjer je imel vse možnosti za svoje velikansko kulturno in politično delo. Ko so mu zapadni kritiki očitali, da je komunist iz golega oportunitizma, ker je pač to potrebno v Vzhodni Nemčiji, jim je Brecht odgovoril: „nimam svojega političnega prepričanja zato, ker sem tu, marveč sem tu, ker imam svoje politično prepričanje“.

Nemogoče je na omejenem prostoru opisati vso njegovo ogromno delo, ki je doslej izšlo že v 22 knjigah, kjer pa še niso zajeta njegova pisma. Brecht je znan zlasti kot dramatik in velja kot ustnovitelj takoimenovane

„epskega gledališča“, udeleževal pa se je tudi kot lirik in prozaist. Bil je politično angažiran umetnik in iz vsakega njegovega stavka lahko razberemo njegov boj za boljši in pravičnejši svet, boj proti fašizmu in kapitalizmu, boj za socialistično revolucijo (posebno njegova dramatična Gorkijeva romana „Mati“ je vzgled za socialistični realizem na odru).

Avstrijska gledališča so po vojni Brechta ignorirala. Kulturni papež v Avstriji, Hans Weigel, se je potrudil Brechta onemogočiti. To ni kultura — to je politika; to je bilo geslo, s katerim se je hotelo Brechta prezreti. Brecht je napade preživel in z njim tudi njegovo delo. Ni več odra, ki ne bi igral kake njegove drame, ni založbe, ki ne bi izdala neke njegove knjige.

Dvajset let Bertolda Brechta ni več. Njegove ideje so žive — kakor na političnem tako na literarnem in odrskem področju. On, ki je preživel najtemnejše dni svojega naroda in človeštva, ki je izgubil nešteto tovarišev in prijateljev med nacistično strahovladno, si je ves čas svojega življenja ohranil svoj revolucionarni optimizem, ki ga izražajo tudi sledeče njegove besede in ki so potrebne tudi nam:

Mnogo zapostavljenih pravi kar mi hočemo, ne uspe nikdar. Kdor še živi naj ne reče: nikdar. Kajti premagani današnjega dne so zmagovalci jutrišnjih dni. In iz besede nikoli postane: danes!

Naši likovniki ustvarjajo in razstavljajo

Likovni ustvarjalci naše narodne skupnosti razstavljajo in pridno delajo. Zlasti se predstavljajo z razstavami ali pa se udeležujejo na raznih likovnih kolonijah.

Ernst Arbeitstein in Zorka Weiss sta razstavljala v Hotelu Korotan v Sekiri, kjer nameravajo predstaviti še slikarko Isko Rano. Jože Boschitz bo sodeloval na mednarodni likovni koloniji na Ravnah na Koroškem, kamor ga je poslala Slovenska prosvetna zveza. Prihodnje nedeljo pa se bodo v Vuzenico ob Dravi odpravili naši najmlajši likovniki, kjer bodo teden dni pod strokovnim vodstvom vrteli paleto in odkrivali svet barv. Ob koncu pa se bodo predstavili s svojimi deli, ki so jih v tistem času izdelali. Tokrat pa bodo v Radljah ob Dravi odprli tudi razstavo udeležencev vuzeniške likovne kolonije od začetka do danes. Gre za isto razstavo, ki je spomladi letos v avli slovenici v Celovcu doživela izredno tople sprejem.

Tako bo tudi letošnje poletje za likovno ustvarjalnost med našimi umetniki brez dvoma plodno in poučno ter korak naprej v tej umetnosti, obenem pa tudi eden izmed številnih dejstev za močno življenjsko voljo naše narodne skupnosti na Koroškem.

10 TONE FERENC:

Spomenice o nemških ozemeljskih zahtevah v Sloveniji leta 1940

Razmeroma precej prostora je porabil, da je opisal nastanek gorovij na tem ozemlju in sklenil, da Koroška in večji del Kranjske ležita v alpskem svetu (ta sega nekako do črte Postojna—južni rob Ljubljanske kotline—Višnja gora—Novo mesto—spodnji tok Krke), ki pa že prehaja v dinarskega. Osnovnica trikotno oblikovane Ljubljanske kotline je obrnjena bolj h koroškemu Podravju in manj k južnoštajerski zgornji Savinski dolini. Toda izpolnitev nalog v povečani Koroški bi tudi v vzhodnem delu zahtevala neposredno povezavo s Koroško. Iz morfoloških razlogov bi bila upravičena tudi priključitev ozemlja med iztekem Karavank na vzhodu in Kamniškimi planinami na eni strani Pohorjem in Celjskim hribovjem na drugi strani. Zgornja Savinjska dolina moli 30 km iz Celjskega hribovja na zahod med koroško in štajersko območje ter pomeni redko naseljen predel med gosto naseljeno Labotsko in Mežiško dolino na severu in kamniškimi poljem in Ljubljansko kotlino na jugu; poleg tega jo soteska pri Mozirju zapira pred Celjsko kotlino in je morfološko samostojno območje. Podobno sta pred Celjsko kotlino zaprti s soteskama (pri Hudi luknji in južno od Šoštanj) in osamljeni tudi slovenjegraška in velenjska kotlina. Ker nista bolj oddaljeni od koroške kot od celjske kotline, bi ju iz hidrografskih, prometno-geografskih in tudi iz geoloških razlogov priključili k povečani Koroški, tako da bi no-

va meja tekla po črti ločnici med starejšim naborom Karavank in Kamniškimi planinami na eni ter čisto mladimi, komaj do srednjega gorovja zraslimi verigami ob Savinji in Savi.

Ko je opisoval zemljepisno sestavo koroške in Ljubljanske kotline, je sestavljal spomenice poudaril, da je njun okvir z antropogeografskega vidika v glavnem neugodno območje, medtem ko se v kotlinah „gnetejo življenja polne črte, ležijo obdelovalna zemlja, večje naselbine, strnjajo se prebivalstvo, gospodarstvo in promet“. Trdil je, da si kotlini po svoji zemljepisni sestavi nista tako tuji, da z znanstvenega geopolitičnega stališča ne bi mogli opravičiti priključitve Ljubljanske kotline h Koroški. Celovška in Labotska kotlina ter kotlina Slovenjegra Gradca severno od Karavank so približno enako velike kot južno od njih Ljubljanska kotlina in kotlini Rečice pri Savinji in Velenja. Nato je sestavljal spomenice povzel trditve neke razprave iz revije Deutsche Hefte für Volks- und Kulturbodenforschung (letnik II/1931—1932, zvezek 4), ki je s primerjavo reliefa, vremena, pokritosti tal in naselitve območja navedenih kotlin severno od Karavank na eni in območja južno od njih na drugi strani dokazala nujno podobnost. Sicer ni mogoče govoriti o neki reliefni simetriji obeh območij, pač pa gotovo o njuni podobnosti, ker značilne črte južnega območja na

diagramu označujejo nižine, severnega pa gričevje. Karavanke so podnebna ločnica samo za nekatere vremenske pojave, so pa Karavanke same že na prehodnem pasu med srednjeevropskim in sredozemskim območjem, v Celjski kotlini in na Krškem polju pa že prevladujejo panonski vplivi. Glede pokritosti tal sta si območji severno in južno od Karavank presenetljivo skladni, iz česar sklepajo na dalekosežno podobnost gospodarskih osnov in možnosti; na južnem območju obdelanost tal sicer ni tako razširjena kot na severnem; to kaže na manjšo izrabo tal, a na višje naravne dobrine, ker živi od njih večje število ljudi kot na severnem območju. Sestavljal spomenice je nato sklenil, da sestavne razlike med obema območjema niso velike in gre bolj za razliko v stopnjah, ki priča o podobnosti obeh območij, čeprav ju ločijo Karavanke. Poseben pomen pripisuje okolnosti, da je na diagramu vrh antropogeografskih krivulj, namreč tistih predelov z manj kot 500 m nadmorske višine s povprečno julijsko toploto več kot 18,5° C, z obdelanostjo tal in zgoščenostjo prebivalstva, na obeh območjih potisnjen na jug in da je „na koroški strani naravni mejni pritisk“.

Ko je sestavljal spomenice opisoval prometne zveze na območjih severno in južno od Karavank, je ugotavljal, da se na teh območjih stekajo številne poti iz sosednjih območij ter posebej poudaril, da ima velik notranje-avstrijski prometni trikotnik Bruck a. d. Mur—Maribor—Beljak svoj vrh na Koroškem in da se nato že razdeli na majhnega (St. Vid ob Glini—Celovec) in srednjega (Zeltweg—Dra-vograd). Na Koroško so usmerjene tudi konice kranjske železniške mreže s svojima središčema v Ljubljani in na Jesenicah. Jugovzhodna

prometna smer, ki teče čez Ljubljansko kotlino, se na Koroškem veže na veliko diagonalno prečno smer Dunaj—Beljak—Padska nižina in na severno smer proti Nemčiji. Trdil je, da je pomen jugovzhodne prometne smeri po prvi svetovni vojni narastel toliko, kolikor je osebni in tovorni promet obšel Madžarsko, Sušak postal pomembno jadransko pristanišče in nemške gospodarske zveze so se usmerile na Balkan. Posebno se je na železnici Beljak—Ljubljana povečal tovorni promet, saj so npr. leta 1924 vozili po njej dnevno povprečno trije vlaki, leta 1939 pa kar dvanajst. Medtem ko se je število potniških vlakov na železnici Zidani most—Ljubljana—Postojna v poslednjem desetletju zmanjšalo od devet na sedem, se je na železnici Beljak—Ljubljana povečalo od šest na devet. Potem ko je opisal naravne ovire za boljše prometne zveze med Ljubljano in Mariborom, je poudaril da ima Ljubljana krajšo železniško zvezo s Celovcem kakor pa z Mariborom in da pomeni pot od Ljubljane do Celovca čez ljubeljski prehod le tretjino poti od Ljubljane do Gradca. To da je posebno pomembno iz upravopolitičnega vidika, s čemer je hotel sestavljal opozoriti na to, da je tudi zategadelj bolj smiselna priključitev Kranjske h Koroški kakor pa k Štajerski. Pomembno je tudi to, da so tako na območju severno od Karavank kot na območju južno od njih prometna vozlišča blizu Karavank, da ima Beljak takšen mednarodni pomen kot nobeno drugo prometno križišče v Vzhodnih Alpah in da njegovi prometni in obrambeno-geografski vplivi segajo preko karavanške železnice in korenskega sedla v zgornjo Savsko dolino in s tem tudi v notranjost Ljubljanske kotline. (Dalje v prihodnji številki)

Jubilejni 25. Avstrijski lesni sejem

V soboto 14. avgusta je zvezni prezident dr. Rudolf Kirchschläger otvoril 25. Avstrijski lesni sejem.

Predsednik Avstrijskega lesnega sejma v Celovcu mestni svetnik Dermuth je v novo zgrajeni hali 5 (ki je bila prav tako otvorena prejšnjo soboto) pozdravil številne goste iz Avstrije in iz inozemstva. Med domačini so bili člani avstrijske vlade socialni minister in vicekancler inž. Häuser, minister za zdravstvo dr. Leodolter, minister za poljedelstvo in gozdarstvo dipl. inž. Weihs ter državna sekretarja dr. Veselsky in dipl. inž. Haiden. Iz inozemstva pa so bili zastopani nemški minister za prehrano, poljedelstvo in gozdarstvo Josef Ertl in ambasadorji ZRN, Češkoslovaške, Norveške in Madžarske ter diplomatski zastopniki drugih držav in visoki predstavniki dežele Koroške.

V svojem govoru je mestni svetnik Dermuth poudaril razvoj celovškega sejma iz prireditve zgolj regionalnega značaja v mednarodno priznani specializiran sejem za lesno industrijo. Zahvalil se je vsem odgovornim organizatorjem za njihov trud, ki je pripomogel do tako lepega razvoja celovškega sejma, ki je danes največja prireditel v Evropi.

Deželni glavar Leopold Wagner je podal opis koroškega gospodarstva položaja. Izrazil je zadovoljstvo nad tem, da je bila v tem letu gospodarska recesija premagana, in da lesno gospodarstvo leta 1975 ni utrpelo pričakovane nazadovanja. Čeprav je letos število nočin na Koroškem nazadovalo, se je dobiček iz turizma na Koroškem le poboljšal. Vendar se Wagner ni mogel premagati, da se ne bi obregnil ob koroških Slovencih, saj jim je posredno dal krivdo nad nazadovanjem turizma, ko je dejal, da „preširoka interpretacija demokracije, torej politične akcije v dopustnem času“ dajejo povod za nazadovanje števila letoviščarjev. Ob koncu pa je Wagner še poudaril važnost elektrarn za koroško gospodarstvo in pri tem zlasti omenil gradnjo elektrarn skupine Malta.

V slavnostnem govoru je minister za poljedelstvo in gozdarstvo Weihs poudaril razvoj celovškega sejma v specializiran sejem za lesno in gozdarsko stroko. Ta specializacija se je izplačala, kar se vidi tudi v stalno rastočem številu razstavljalcev. Letos razstavlja v Celovcu nad 1600 podjetij iz tridesetih različnih držav. Weihs je poudaril važnost lesne industrije za av-

strijsko gospodarstvo. Danes si osvaja les zlasti v industriji stanovaljske opreme nov trg. V interesu vsakega državljanca je — je nadaljeval Weihs — lepo, čisto in zdravo okolje, v katerem igra gozd izredno vlogo. Zlasti v času letošnje katastrofalne suše smo se zavedali, kako važni so naši gozdovi, saj so bila ravno tista področja od suše najhujše prizadeta, ki nimajo dovolj lesne površine. Zato pa se avstrijska vlada že od nekdaj trudi, da bi gozdarstvu posvetila čim večjo pozornost. Ob koncu svojega govora je minister poudaril, da je letošnji Avstrijski lesni sejem ponoven dokaz za poživitev ne samo lesne industrije, marveč celotnega gospodarstva.

V svojem otvoritvenem govoru je zvezni prezident dr. Kirchschläger poudaril pomen celovškega sejma, ki se je razvil v pravo gospodarsko vejo gozdarstva, saj združuje vsa pomožna sredstva in vse tehnike za stalno obnovo našega gozda, ki ni važen samo za proizvodnjo lesa, ampak za celotno deželno kulturo. Posebno je dr. Kirchschläger hvalil sejemsko žago in sejemsko mizarstvo delavnico, kajti ravno pri teh dveh modernih obratih se v praksi vidijo različne možnosti uporabe lesa. Tudi nova sejemka hala je dokaz za tehnično uporabo lesa v moderni arhitekturi. Dr. Kirchschläger se je zahvalil vsem organizatorjem, razstavljalcem in drugim prirediteljem za njihov trud in otvoril 25. lesni sejem in mu želel nadaljnje uspehe še v prihodnjih 25 letih.

Ob 25-letnici posvetitve cerkvice na Sedlcah bo letos 22. avgusta

SLOVESEN SHOD

s pranganjem in dvema božjima službama.

Začetek: ob 8. uri prva sveta maša, ob 9.30 uri druga sv. maša in slovesno pranganje. Poje selski cerkveni zbor, vabljeni pa so tudi sosednji zbori. Za okrepčilo bo preskrbljeno.

Težko prizadeti

Komaj mesec dni po smrti nepričakovano umrlega Joškota Malleja trgovca in gostilničarja iz Brodi, smo v sredo 11. avgusta spremili k zdajnjemu počitku tudi njegovo ženo Marjeto, ki je v 44. letu starosti nepričakovano umrla v celovški bolnišnici. Le malo je družin, ki jim je usoda bila tako kruta, kot Mallejevim, saj so otroci v tako kratkem času zgubili drage starše. Kot za njenega moža, tako velja tudi za pokojno, da je bila delavna in ustvarjalna in tako vredna družica svojemu možu. Njena izguba ni samo velik udarec za težko prizadete otroke, marveč tudi velika izguba za nas vse, ki smo jo poznali, saj je bila priljubljena in ustrežljiva, tako da smo jo imeli vsi radi. Kako je bila priljubljena pri ljudeh, najbolj prepričljivo dokazuje velika udeležba na njenem pogrebu.

Kar verjeti ne moremo, da sta bila še oba pred dobrim mesecem čila in zdrava, sedaj pa počivata na domačem pokopališču sv. Lenarta v zgornjem delu lepe ljubelske doline, kateri sta s svojo ustvarjalnostjo in marljivostjo dala svoj nepozaben pečat. S smrtjo obeh Mallejevih nismo zgubili samo dveh ustvarjalnih ljudi, marveč tudi dva zvesta pripadnika naše narodne skupnosti, ki sta v dejanjih in s ponosom manifestirala svoj narodni izvor.

Od pokojne so se poleg duhovnikov poslovili tudi s pesmimi žalostinkami pevci iz Sel. Marjeto Mallejevo bomo obranili v častnem spominu, težko prizadetim otrokom izrekamo naše globoko sožalje.

Obvestilo

ZVEZE SLOVENSkih IZSELJENCEV

Zveza slovenskih izseljencev obvešča, da bo imela v nedeljo 29. avgusta 1976 s pričetkom ob 14.30 uri v prostorih gostilne Ogris (Miklavž) v Bilčovsu svoj

REDNI OBČNI ZBOR

povezan s tradicionalnim DRUŽABNIM SREČANJEM

Letošnji DAN IZSEDLJENCEV vpada v čas, ko smo po kapitulaciji uradne Avstrije pred nemškimi nacionalisti koroški Slovenci prisiljeni, da z odklonitvijo diktata o preštevanju izpričamo svojo življenjsko voljo. Zato prisrčno vabljeni vsi izseljenci z družinami, prijatelji in znanci.

Zvez slovenskih izseljencev

Wagners Leib- und Hofjournalist Ernst Primosch

fällt außer durch Phantasie reichum, dafür aber Armut an einer für einen Chefredakteur zu verlangenden Logik kaum auf. Ein weiteres Charakteristikum ist vielleicht seine katastrophal schlechte Kenntnis der deutschen Sprachgesetze, die in seinen regelmäßig erbeiternden „Kommentaren“ zu einem stilistischen Kauderwelsch sondergleichen ausarten. Der ehemalige Fußballspezialist der KTZ, dessen kometenhafter Aufstieg zum rasenden Meteorfall für seine Zeitung wurde, wäre lieber bei seinem Leisten geblieben, anstatt fast täglich lächerliches Zeug zum besten zu geben. Der wackerere Kämpfer für Kärntens „nationale Ehre“ ist wohl nur das äußere Zeichen eines bis ins Innerste gehende politischen und moralischen Zerfalls einer Partei, die einst die größte Kämpferin für Fortschritt und soziale und nationale Gerechtigkeit war.

In St. Kanzian/Skocijan aber verlor Herr Primosch offensichtlich den letzten Funken seiner vielleicht einmal vorhanden gewesen Logik. Da phantasiert er von „Kontakten geheimdienst-artiger Natur“, die zwischen „gewissen Slowenenvertretern und einer ausländischen Macht“ bestehen. CIA in Kärnten! Welch eine Vorstellung für einen Journalisten, der über seine eigenen Landensgrenzen noch kaum hinausgekommen ist! Vielleicht werden sich noch andere Geheimdienste anschleichen, die er dann mit seinem ihm von der Kärntner Natur verliehenen instinktiven Recherchierertalent wird entlarven können. Wie er schon — wie raffiniert! — das „System“ um die „Eskalation“ des Minderheitenproblems „zur Genüge“ kennt.

Welch „geheimdienstartiges“ Verbrechen, Verbrechen des staatlichen Gewaltapparates in St. Kanzian/Skocijan „filmisch festzuhalten“ (dieses Deutsch kann nur einen pseudogermanischen Lehrer zum Vater gehabt haben).

Die „nationale Ehre“ zu verteidigen zog unser wackerer Kämpfer für Kärntens Deutschtum aus, die Schändung der deutschen Sprache hat er erreicht. Seine Hetztiraden verlieren in dem Ausmaß an Wirkung, indem sie von Tag zu Tag unorigineller werden. Herr Primosch aber schreibt eben in einem Staat, von dem Karl Kraus gesagt hat: „Es ist in diesem armseligen Wrack von einem Staat, das nun einmal die Nation beherbergt, die sich die Hauptkriegsverbrecher als Führer gefallen ließ, keineswegs zu verdanken, daß es, über die angestammte Sehnsucht nach dem Fremden hinaus, das „Vertrauen des Auslandes“ wenigstens in dem Maße zu erringen trachtet, als es sich dieses durch politische Handlungen oder Duldungen gleichzeitig verscherzt“. Um Karl Kraus vor Schmähungen und anonymen Morddrohungen zu schützen und um Herrn Primosch's Energie, Karl Kraus in einem weiteren Kommentar als bezahlten Slowenenfunktionär oder Nationalkommunisten zu entlarven, zu schonen, sei hier noch gesagt, daß Karl Kraus diesen Satz nicht anlässlich der letzten Vorfälle in St. Kanzian/Skocijan formuliert hat und überhaupt schon lange tot ist. Sein Kampf gegen schlechte Journalisten und korrupte Beamte sowie brutale Polizei aber blieb leider — wie man sieht — bis in die heutige Zeit fruchtlos. Jede Partei hat diese Journalisten, die sie verdient — oder besser: die sie bezahlt!

Fra-ter

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli

Vabilo na

Srečanje štirih pevskih zborov

pod geslom:
Vsaka ped svobode, ki si jo
prijori ljudstvo, je korak
naprej v kulturi.

(Ivan Cankar)

v nedeljo 12. septembra 1976 ob 15. uri v telovadnici glavne šole v Železni Kapli.

Sodelujejo:

Pevski zbor SPD „Zarja“
Pevski zbor DPD „Svoboda“ Stražišče/Kranj
Pevski zbor DPD „Svoboda Bratov Milavec“ Brežice
Pevski zbor „Vasilij Mirk“ Prosek/Primorska

Ljubitelji slovenske pesmi prisrčno vabljeni!

Odbor

Kljub protipropagandi, letoviščarji množično obiskali slovensko prireditve v Vrbi

Kljub krepki protipropagandi nemških nacionalistov, da se tuji gosti, ki so pri nas na počitnicah, ne bi udeležili večera slovenske pesmi in folklorne v Vrbi, ki ga je v soboto v okviru prireditvenega koledarja občine Vrba priredilo Slovensko prosvetno društvo „Drabosnjak“ iz Kostanj, je bila velika dvorana kulturnega doma v Vrbi zasedena do zadnjega kotička. Vsa nesramna hujskanja niso pomagala. Gostje so prišli in se na lastne oči prepričali, da je bilo tisto „prepričevanje“ o bojkotu te prireditve čisto navadna in nesramna laž.

Številne tuje goste, domače in nastopajoče je na prireditvi pozdravil predsednik SPD „Drabosnjak“ Janez Lesjak. Na izredno lepo uspelem večeru so nastopili: mešani zbor pod vodstvom Francija Čertova in moški zbor pod vodstvom Mire Oraže, oba iz Sel, mešani oktet Slovenskega prosvetnega društva „Danica“ iz Št. Vida v Podjuni, ki ga vodi Hanzi Kežar ter mlad po letih in času obstoja tamburaški zbor pod vodstvom Dorice Sabotnikove.

Na sporedu so bile poleg slovenskega petja tudi nemške pesmi. Selški in šentviški pevci so s svojim nastopom pokazali visoko pevsko raven in bili zato nagajeni z navdušenim aplavzom. Kot posebnost

prireditve je bil nastop tamburaške skupine otrok, ki je iz svojih glasbil izvajala prijetne melodije. Povezovalne besede med posameznimi točkami sporeda je imel dr. Erik Prunč. To zelo odgovorno delo je odlično opravil in tako dal celotni prireditvi še prijetnejše obeležje. Sobotni večer slovenske pesmi in folklorne v Vrbi je bil vsekakor velik uspeh in hkrati dokaz, da se tuji gosti ne dajo manipulirati in da ne nasledajo nesramnemu hujskanju nemških nacionalistov.

Naj navedemo samo en primer izmed mnogih, kako so se Vrbljani trudili, da bi tuje goste „prepričali“ o bojkotu slovenske prireditve v Vrbi. Turistična uprava občine Vrba organizira med drugim

tudi „pohode“ v Karavanke. Na enenm le-teh — na avstrijsko-italijansko-jugoslovansko tromejo (Dreiländereck) je vodič javno hujskal proti nameravani prireditvi, češ, da jo organizirajo izdajalci koroške in komunisti. Širil je znane KHD-jevske bajže o slovenizaciji nemških prebivalcev. Ne nazadnje je še ugotovil, da se sosednji državi Jugoslaviji cedijo sline po številnih elektrarnah na Dravi. Gostje, ki so nam pripovedovali to „čebljanje“ tega „planinca“, so bili upravičeno užaljeni, saj so imeli vtis, da jih ima ta sodelavec Turistične uprave občine Vrba očitno za norca.

V interesu Turistične uprave občine Vrba naj bo povedano, da naj se odkriža takšnih „sodelavcev“ ali pa jih pouči, da znajo tuji gosti tudi samostojno misliti in razsoditi, kaj je še resnica in kaj je nesramno obrekovanje. Da takšna hujskanja in obrekovanja ne vlečejo več, je bil najprepričljivejši dokaz, da je bila dvorana izredno močno zasedena s tujimi gosti, ki so navdušeno sledili izvajanjem slovenskih pevcev in tamburašev.

Tuji gosti spoznavajo našo kulturno dejavnost

Minulo soboto zvečer je naše Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu priredilo lepo uspelo kulturno prireditve, ki je bila namenjena domačinom in prav tako tudi na oddihu pri nas bivajočim letoviščarjem, katerih je največ iz Zvezne republike Nemčije in pa tudi iz Nizozemske.

Prireditve je otvoril predsednik SPD „Bilka“ Toni Schellander. Številne poslušalce je pozdravil tudi v nemškem jeziku. Nagovor namenjen letoviščarjem, je imel približno sledečo vsebino: V imenu SPD „Bilka“ vas spoštovani gostje prav prirodnostno pozdravljam, v upanju in želji, da vam poleg telesne okrepitve, ki jo vam naša pokrajinska lepota naših krajev daje, nudimo tudi nekaj kulturnih vtisov tukajšnjega prebivalstva. Z našim programom vam skušamo posredovati kratek vpogled v tukajšnje kulturno delovanje. Potrudili se bomo seznaniti vas z našo slovensko pesmijo, ki predstavlja precejšen del našega kulturnega udejstvovanja. Kultura in jezik, ki sta v nadaljnjem smislu nosilca vsega duhovno življenjskega nastopanja in izživljanja, kar je bistvena podlaga vsake narodne skupnosti. Koroški Slovenci se bomo rimo za vzdrževanje in gojitev teh kulturnih dobrin jezika in kulture. Njim velja naš trud tembolj, ker položaj naše narodne skupnosti napram našim pravicam in potrebam še v mnogočem ni zadovoljivo rešen. Raz-

veseljivo pa je, da imajo tukaj bivajoči letoviščarji za naše skrbi in težave več razumevanja.

Na koncertu sta se predstavila dva pevska zbora. Moški pod vodstvom Joškota Boštjančiča je zapel po eno dalmatinsko, macedonsko, rusko in nemško, sledile pa so še narodne. Kot solista sta navdušila Schellander Franci in Marjan Einspieler; mešani zbor pod taktirko Franca Kapusa pa

je nastopil s slovenskimi narodnimi. Izjave navzočih domačinov in tujih gostov so bile eno samo priznanje nastopajočim pevkam in pevčem, ki so želi buren aplavz vsega navzočega občinstva. Povezavo med posameznimi pesmimi je prav posrečeno podal v obeh deželnih jezikih društveni predsednik Toni Schellander, za kar mu iskreno čestitamo. Prijetno razpoložene poslušalce je popestrila še folklorna skupina SPD „Zarja“ iz Zeleznice Kaple, ki je koroške plesne podala tako izvorno in pristrčno, da nam bo njih nastop ostal v nepozabnem spominu. Seveda je tudi njim občinstvo pristrčno aplavdiralo. Naj vam bo naša zahvala znamenje, da vaše delo res cenimo in spoštujemo. Hkrati se zahvaljujemo vsem pevkam in pevčem za njihove nastope in obiskovanje številnih vaj, ki so potrebne da lahko stopiš pred publiko. Kot zavednim članom naše narodne skupnosti naj vam bo v plačilo zavest dobrega nastopa, ki nas vedno navdušuje, vam pa vžiga ognja in volje za nadaljno kulturno narodno delo.

Po pevskih nastopih pa je veselo zaigral tržiški instrumentalni ansambel celo vrsto vseh mogočih viž, tako da smo prezrli, kdaj nam je minila polnočna ura. Tudi vam tržiški fantje hvala za vaše sodelovanje na kulturni prireditvi, saj je pameten ples tudi del kulture.

Obvestilo

Zveza koroških partizanov obvešča, da bo nameravano odkritje spominske plošče v nedeljo 5. septembra v Ziljski dolini, zaradi tehničnih ovir preložen na nedoločen čas.

Vse v škodo koroških Slovencev

Čeprav smo mislili, da so tisti časi, ko so zavestno zamolčali prisotnost Slovencev na Koroškem že minuli, moramo na žalost ugotoviti, da je ta miselnost še vedno močno pričujoča. Največjo reklamo, da poleg Nemcev prebivajo na Koroškem tudi Slovenci so naredili tisti, ki so to dejstvo hoteli zamolčati — Tafelstürmerji. Le-ti so pred leti s surovim „tafelsturmom“ poskerbeli za to, da je tudi svetovna javnost zvedela za obstoj Slovencev na Koroškem in za odnos, ki ga ima večinski narod napram slovenski manjšini v Avstriji. Danes vedo vsi tujci, ki so na počitnicah na Koroškem, da je največja posebnost Koroške prav v tem, da prebiva na jugu te dežele tudi slovenski živelj.

Kljub temu dejstvu pa so še vedno na delu temne sile, ki v svojem nespem sovraštvu obstoja dveh narodnosti na Koroškem sploh ne vzamejo na znanje in s tem hočejo ustvariti vtis, da je Koroška samo nemška.

S tem v zvezi naj omenimo brošuro „1000 Jahre Kärnten“, ki so jo koroške občine in turistični uradi zastoj posredovali gostom, ki so na počitnicah na Koroškem. Omenjena brošurica je lepo ilustrirana z barvnimi fotografijami koroških turističnih krajev, z lepimi bravnimi slikami alpskih rož in z barvnimi zemljevidom Koroške. 205 strani obsegajoča brošura vsebuje celo vrsto popisov znamenitosti in posebnosti posameznih krajev, razne potopise skozi koroška pogorja, opise koroških šeg in navad, številne recepte koroške kuharske umetnosti itd.

Kakor je brošura lepo in bogato ilustrirana, tako pa je po vsebini vse prej kot spodbudna, saj je pisana v zastarelem duhu miselnosti nemških nacionalistov, katerih glavni cilj je bil in je še danes germaniziranje slovenskih avtohtonih topografskih imen. Zato se prav nič ne čudimo, da je v tej brošuri spet nagrmdena tista znana zbirka germaniziranih slovenskih topografskih imen, ki so pri prebivalstvu obeh narodnosti ali nepoznana ali pa tako tuja, da se sploh ne dajo udomačiti. Skratka vsiljujejo se imena, ki nimajo nikakršne povezave ali sličnosti z avtohtonimi topografskimi imeni. Takšne „cvetke“ so na primer: Erlenberg (Olševa), Vellacher Kotschna, (Mrzla gora), Ferlacher Horn (Grlovec),

Roßalm (Bleščča planina) itd. Na strani 113 pod rubriko „St. Jakob i. R.“ se je v tekstu pojavilo popolnoma novo ime — Halmenkogel (pri ponemčevanju imen ima St. Jakob neslaven rekord — op. ured.) katerega trenutno še nihče ne pozna. Nadalje je pod isto rubriko zapisano — „Im Winter Schlepplift auf den Rabenberg und Schlatten“. V šentjakobski občini je ena sama vlečnica in to samo v Svatnah (Schlatten), o kakšnem Rabenbergu v tej občini ni ne duha ne sluha, še manj pa o kakšni drugi vlečnici. Tudi v rubriki „Rosegg“ ne drži postavka, da bi bil sedanji posestnik rožeškega živalskega parka knežja družina Reuß. Dr. Reuß je samo arhivnik, posestnik zemljišča na katerem je živalski vrt pa je knez Liechtenstein. To samo na robu omenjeno.

Kot višek ignoriranja koroških Slovencev in v posmeh zgodovinskim resnicam pa je uvodni članek te brošure z naslovom „1000 Jahre Kärnten, ein Land für Freunde“. Prav tu je imel pisec članka lepo priložnost, pokazati, v čem je tista „Freundschaft“, vendar te priložnosti ni izrabil, nasprotno „potrudil“, se je, da je zamolčal naselitev Slovencev na našem ozemlju. Sicer je priznal, da je Koroška starejša kot 1000 let, vendar je „preskočil“ 1000 let in pristal v času Keltov in Rimljanov (to je na začetku našega štetja). Ta dva naroda, na katere nas danes spominjajo samo še izkopalnine, je poveličal in hvalil, češ da sta se dobro razumela in da sta živela v lepem sožitju. Iznajdlivost iz nebitvene stvari narediti storijo in iti mimo bis:va, je vsekakor značilno za tega „zgodovinarja“. Čudimo se, da je pri svoji prefriganosti in bujni fantaziji, s katero je obdarjen, zamudil ugotoviti, da je bil prvi koroški deželni glavar sam Jezus Kristus.

Z izdajo te brošure so ustregli, kako tudi drugače, nemškimi nacionalistom v škodo slovenske narodne skupnosti, katero so sramotno ignorirali kot da je ni. Edino „sodelovanje“ pri tej brošuri je bilo v tem, da se je le-ta lahko financirala tudi s slovenskim denarjem.

Ne nazadnje je treba še omeniti, da je naročilo za izdajo te brošure dala koroška deželna vlada!...

Ljubitelji nogometa pozor!

V nedeljo 22. avgusta 1976 se prične za Slovenski atletski klub nova sezona in s tem tudi njegov prvi nastop v višjem razredu.

Prvi nasprotnik SAK-ja bo v nedeljo ob 15.45 uri na Košatovem igrišču v Celovcu DSG Borovlje. V predtekmi pa se bosta ob 14. uri pomerili rezervni ekipi teh dveh klubov.

Udeležimo se te tekme, da podpremo naše fante v tem težkem spopadu.

IVAN CANKAR

22

Martin Kačur

Življenjepis idealista

„Vlačuga, očitno se izpoveduješ?“

„Očitno!“ je govorila žena s hripavim, kričečim glasom. „Očitno, če je treba! Skliči vso občino, vse jih pokliči sem, pa ti bom s prstom pokazala tiste, ki so hodili k meni v vas! Ne maram nič več — nič več se ne bojim, nič več se ne bom skrivala pred teboj! Ves greh na tvojo glavo! Kaj si mi dal, od začetka do nocoj? Trpljenje, trpljenje, trpljenje brez konca!... Če nisem bila zate, čemu si me pa vzal? Če sem bila dekla — kaj ti je Bog dal zato pravico, da me ubijaš, tako počasi, kos za kosom? Da me uklepaš v ječo, kakor sem prejšnjak v ječi deset let, preden me Bog sam ni rešil? — Vlačuga! Prav si rekel! Kaj sem bila tebi kdaj kaj drugega? Kaj sem ti bila kdaj žena, da bi me bil vesel in da bi me pokazal ljudem: Glejte, to je moja žena? — Ponoči si me imel rad; ko je dan zazoril, me nisi več poznal... Vlačuga! Prav! Storila sem po tvoji volji!“

Sopla je težko, oči so ji bile polne solz, na njenih licih so se prikazale rdeče pege.

Sin je sedel za mizo; poslušal je bled, po vsem telesu trepetajoč.

Kačur je stal okamenel, zibalo se mu je pred očmi. „Lažeš!“ je vzkliknil, stopil je z omahujočim korakom in je vzdignil pest. Sin je skočil k njemu in ga prijel za rok.

„Pustite mater!“

Kačur je videl pred sabo mlad, bled obraz in v blazni grozi, v hipu, ki je šnil mimo, se mu je zazdelo, da je spoznal ta obraz. Obraz njegov je bil — tistega človeka obraz, ki

se je bil napotil nekoč, srce polno upanja —

„Izpusti!“

Sin je izpustil roko in omahnila je. Kačur mu je približal obraz, da se mu je skoraj doteknil lic — sin je videl čudno svetlobo v očeh in se je umaknil prestrašen.

„Poslušaj!“ je govoril Kačur skoro šepetaje in sunkoma. „Tebi bom povedal nekaj; samo tebi! Če ti bo kdaj hudo, kakor je bilo meni, in se boš spomnil pobožno name, te ne bo oskrnil ta spomin. Dal boš krvavo solzo za vsako ljubezljivo besedo, ki mi je nekoč nisi dal! Jaz pa ti odpustim — zakaj tudi ti se boš napotil na tisto pot in Bog vedi, če tudi tebi ne bo kanilo blato v srce. Zapisano ti je na obrazu, da se boš napotil in takrat se boš časih spomnil name... Ali si vse razumel, kar sem ti povedal?“

Zategnil je ustnice v čuden, otroški smehljaj; sin je strmel nanj in strah se mu je vzdigal v srcu.

Kačur je stopil v izbo, poljubil je mrtveca na obedve lici, očedil je svečo, da bi gorela svetleje, nato si je oblekel suknjo.

„Kam, ata?“ je prašal sin.

Kačur je šel skozi izbo, smehljaj se je in ni izpregovoril.

„Pusti ga, naj gre, kamor hoče!“

Odprl je duri.

„Tako je! To je bila beseda: naj gre, kamor hoče!“

In šel je brez slovesa...

Veter je bil zunaj in sneg, njemu pa je bilo čudno toplo.

„Kakor pred dvajsetimi leti!“ je premišljeval smehljaje. „Sam... svoboden!... Ampak zdaj imam že bridke izkušnje, zdaj bom vedel, kod drži prava pot!“

Smejal se je od srca.

„O, zdaj ne bom pel credo, kadar je gloria!... Ljudi je treba najprej spoznati, čas, okoliščine... in potem previdno, po prstih... Po času se mora ravnati človek, ne po sebi! In kadar ni vetra, je treba počakati, da bo zapihal... Če je človek svojeglaven... rine sam dalje... ne napravi nič, pade

v blato... Če se ravna po drugih, drži lahko roke križem in čas dela zanj... To je; jeseni sem mislil sejati in žeti spomladi!... Glej!“ je postal na ulicah in sneg se je podil mimo njega. „Vse to bi bil še moral razložiti sinu... Kako bo hodil, siromak, brez naukov?“

Noge so ga zanesle v krčmo in šele ko je bilo žganje pred njim, je zapazil, da sedi v svojem kvartirju.

„Kaj tako veseli, šolmašter?“ se je začudil štacunar. „Saj vam je umrl sin!“

„Umrl! Umrl!“ se je smehljaj Kačur in si je mel roke.

„Umrl! Vsi so umrli! Žena tudi!“

Gostje so se ozrlj nanj.

„Vsi,“ se je smejal in je pil. „Sam sem zdaj, čisto sam! Zdaj boste šele videli, kdo sem jaz!“

Popil je žganje, zavil se je tesneje v suknjo in se je vrnil na ulice.

Zunaj vasi, na veliki cesti, je bil veter močnejši in je nosil sneg v gostih oblakih visoko v temno nebo.

Bil je Kačurju naravnost v obraz, odnesel mu je klobuk in mu je odpenjal suknjo.

„E!“ se je smehljaj Kačur in se je opotekal trudoma dalje.

„Lepše vreme je bilo takrat, ko sem se napotil prvokrat... Sonce je sijalo!...“

Veter mu je odpel suknjo, da je zavihrala ter ga potegnila v stran. Lovil se je ob cesti, zamahnil je z rokama po zraku... po kantonskem kamnu se je razlila kri in je curljala v sneg...

„Dobro sem hotel, odpustite!“ se je smehljaj Kačur in je iztegnil roko. Iztegnil je roko, zakaj tisti kovač, ki je bil obležal ob cesti s preklano glavo, se je sklonil k njemu, prijel ga je pod pazduho in ga je vzdignil; bled je bil njegov obraz in usmiljeno, po čelu, čez oko, mu je curljala kri...

Konec

Otroci in izkušnje

Nihče na svetu ni tako plah in boječ kakor ljubeča mati. Nепrestano je v skrbeh za otroka. Dosti izkušenj si je pridobila v življenju in zdaj boče svojega otroka na vsak način varovati pred njimi.

Toda, če o tej materini skrbi, strahu in ljubezni malo globlje razmišljamo, bomo spoznali, da ni upravičena. Star pregovor pravi: „Opečen otrok se boji ognja!“ In to drži. Mati otroka lahko desetkrat posvari: „Ne hodi k štedilniku, ne prijemaj za žareča vratca! Pazi, da se ne opečeš!“ Vsi ti dobri nasveti ne bodo toliko zalegli kakor najmanjši beli mehurček, ki ga je otrok dobil na ročici po majhni opeklini. Torej se bo odslej ogibal ognja in vročega štedilnika — iz lastnega izkustva. Izkustvo je več vredno od vseh dobrih nasvetov in groženj. Gotovo se vsaka izmed vas še zdaj natanko spominja, kje je padla, kdaj se je po nepredvidnosti urezala itd., medtem ko ste spoznali pravičnost in resničnost materinih nasvetov šele v zrelejši dobi — po lastnih izkustvih.

Če se malo zamislite v svoja otroška leta, boste spoznali, da je bilo res tako. Zato lahko mirno pustite otrokom, da si pridobijo sami izkustva. Vsa naša ljubezen, vse naše prošnje, rotnjenje jih v poznejših letih ne bodo mogli odvrniti od njihovih sklepov in namer. Prej ali slej bo prišel čas, ko bodo otroci primorani doživljati izkustva. Nihče jim ni ušel in tudi naši otroci jim ne bodo. Zato je bolje, da se že od mladih let privadimo nanje.

Drobni nasveti

- Steklene kozarce moramo obrisati takoj po pranju, sicer ne bodo bleščeči. Krpa za brisanje pa ne sme puščati na steklu bombažnih dlačic.
- Trd sir bo ostal svež, če ga boste ovili s krpo, ki ste jo namočili v slani vodi. Seveda morate krpo dobro ožeti.
- Umivalne krpe iz pralnega blaga so bolj zdrave kot toaletne gobe, ker jih lahko operemo in celo prekuhamo.
- Z glavnikov očistimo po vsaki uporabi lase in prhljaj. Umazane glavnike najhitreje očistimo s ščetko ali zobotrebem v mlačni raztopini detergenta ali milnice. Le črni glavnikov ne peremo z milom, ker posive. Glavnike splahnemo najprej z mlačno, nato še s hladno vodo, jih dobro stresemo in obrišemo s krpo ali brisačo. Suhe glavnike lahko namažemo še s kapljico olja ali glicerina in osvetlimo s kosom vate ali z mehko krpo.
- Britvice in brivski aparat speremo obrišemo s krpo, britvice pa položimo v košček preganjenega pivnika po uporabi pod tekočo vodo in jih s prsti nekajkrat stisnemo. Britvice ne brišemo v brisačo, ker jo utegnemo z ostrim rezilom prerezati.

Kava - njene vrste in mešanice

V prodaji dele kavo po izvoru najpogosteje v tri skupine: 1. **Arabska in afriška kava.** Najboljša je z Arabskega polotoka in prihaja na trg pod imenom Mocca. Najboljša Mocca kava pa je Shortberry iz Jemena. V splošnem je to drobnozrnata kava izredno prijetne arome. Kadar ljudje govore o Mocca kavi, pa pri tem mislijo na posebno močno kavno pijačo in ne na izvor kave.

Afriške kave pridelujejo predvsem na Madagaskarju, v Etiopiji, Angoli, Keniji in Kongu. Tudi afriške kave so drobnozrnate, prijetnega vonja in okusa. Znane so Kongo, Uganda, Arabica, Robusta in druge.

Čeprav so zrna afriških in arabskih kav majhna so po kvaliteti mnogo boljše od ameriških.

2. **Ameriške kave.** Največ jih pošilja na tržišče Brazilija kjer pridelujejo kave srednje, pa tudi slabše kvalitete. Po glavnih izvoznih pristaniščih se posamezne vrste imenujejo Santos, Rio, Pernambuho. Iz Kolumbije prihaja drobnozrnata kava. Najbolj znane vrste so Bogota, Kolumbija in Santander. Tudi v Venezueli pridelujejo kave različnih kvalitete; dobri sta zlasti Caracas in Merida. Iz Mehiko prihajata kavi odlične kvalitete — Vera Cruz in Tepic; prav tako goje odlične vrste kave tudi v Gvatemali, Kostariki, na Trinidadu, Kubi, Jamajki in drugih krajih srednje Amerike.

Pri nakupu kave se moramo zavedati, da največja in najlepša zrna niso tudi najboljše. V Srednji Ameriki n. pr. goje tako imenovano Maragoype kavo. Na pogled je izredno lepa, a njena kakovost zdaleč zaostaja za drugimi, manj lepimi kavami. Želja kupcev po čimlepšem videzu blaga je pripeljala prodajalce do tega, da so začeli prebirati zrna po velikosti, in sicer tako, da iz iste kavne vrste izločijo manjša zrna. Tako izbrana kava je še dražja, čeprav so drobna zrna enake kakovosti kot velika.

3. **Azijske kave:** Pridelujejo jih v Indiji, Vietnamu, Indoneziji, Laosu in drugod. Java kava prihaja z Jave in drugih otokov malajskega arhipelaga in je visoke kakovosti.

V prodaji ločijo kavo še po kvaliteti v posamezne skupine, kot Extra, Prima, Secunda, Tertia. Triage pa je kava brez vonja s poškodovanimi zrni.

Tržišče pozna tudi več vrst indijskih kav dobrega okusa, kot Malabar, Mysore, Coorg, Plantaviva itd.

Za izboljšanje kavne pijače pripravljajo različne kavne mešanice, tako npr. mešanico 50-odstotne brazilske kave in najboljših opranih kav, ki izboljšajo okus s svojimi finimi kislinami in plemenitimi aromami. Aromatičnost pa je v veliki meri odvisna tudi od načina in intenzivnosti praženja kave. Dokončna, tipična aroma nastane šele pri pra-

ženju — najbolj pa pride do izraza pri sveže zmlatem zrnu. V severni Evropi in Ameriki kave ne pražijo močno — zato je ta prašek na pogled rdeče rjave barve, iz kalerega napravimo svetlo rjavo pijačo. V vročih deželah pa so ljudje navajeni na močnejše praženje, kava diši lahko osmojeno in pijača je temne barve.

S svojim prihodom je kava seveda zelo razburila evropsko javnost in razprave o njeni koristnosti oziroma škodljivosti so se vrstile druga za drugo. Da je kava strup, pa menijo prvič šele v našem stoletju. Zmerno uživanje kave ne more povzročiti zastrupitve, temveč osvežuje — zlasti po jedi, pretirano uživanje pa povzroča močno bitje srca, težko dihanje, vrtoglavico, občutek strahu, bljuvanje in neurejeno stolico, akutno zastrupitev s kofeinom.

Kofein poživlja delovanje možganov, prekrvavi ledvic in srčno bilo. Kdor hitrejšega bila ne prenese, naj pije le kavo brez kofeina, pri kateri je aroma prav dobro ohranjena.

Tudi kava, narejena iz kavnega ekstrakta, ki vsebuje veliko količino kofeina, je prav podobna sveže skuhanu kavi. Kdor ni posebno občutljivega okusa, pa si tudi iz kavne prahu, ki je predvsem kavni ekstrakt, lahko pripravi osvežujočo pijačo na preprost način.

Poskusite!

NADEVANA PAPRIKA

20 do 30 zelenih paprik, 1/2 kg govedine, 1/2 kg svinine, lahko pa tudi meso samo ene vrste, 10—13 dkg olja, zelen peteršilj, 1 čebula, 3 stroki česna, poper, sol, 1 do 2 jajci, 25 dkg riža, 1/2 kg paradižnikov, 3 dkg moke, 1 dl kisle smetane.

Paprike operemo, ob pečju odrežemo del, kot bi hoteli napraviti pokrovček. Iztrebimo semenje in odrežemo notranje žile, ki so rade zelo ostre. Sproti papriko tudi pokušamo in preostre tudi izločimo. Meso zmeljemo in mu dodamo sesekljane peteršilj, na malo olja prepraženo sesekljano čebulo, sirt česen, sol, poper, jajci in opran riž. Zmes s rokami dobro ugnemo in jo po svojem okusu še začini. Med gnetenjem ji primešamo 1/2 do 2 dl vode, da bo riž pozneje imel dovolj vode za nabrekanje. S pripravljenim nadvom napolnimo papriko do 3/4 višine. Zlagamo jih pokonci v kozico. Prilijemo 1 l vode ali juhe in pustimo vreti približno četrt ure. Medtem naredimo paradižnikovo omako. Na olju zarumenimo moko, dodamo malo sesekljane čebule in posebej dušene in pretlačene paradižnike. Omako gladko razkuhamo in pretlačimo ter z njo zalijemo paprike. Po želji dodamo še malo paradižnikove mezge, da je jed lepše barve in bolj izrazitega okusa. Paprike naj pokrite vro, dokler se riž ne zmeha. Na koncu primešamo smetano. Riž je vedno lopo mehak, če paprike najprej zalijemo z vodo in nato šele z razkuhanim prežganim. Paprike lahko na hladnem hranimo še do naslednjega obroka, najbolj zanesljivo se obdrži nepokvarjena v hladilniku. Lahko pa jo tudi zmrazimo in serviramo kdaj drugič. V našem primeru je zato upoštevana količina za 10 oseb.

Ker kofein pospešuje srčni utrip, uporabljajo tudi kavo v zdravstvu v primerih nizkega krvnega tlaka, pri naglem slabenju srca in pri različnih zastrupitvah. Kavna usedlina pa deluje kot medicinsko oglje.

Kako kuhamo testenine

Kateri kuharici ali kuharju je prišlo prvemu na misel, da bi naredil iz moke, vode in jajc testo za rezance, ni znano. Znano pa je, da so Kitajci že leta 1300 poznali poleg riža tudi rezance in Marco Polo je bil tisti, ki je to jed prinesel s seboj v Italijo. Od tu jih poznamo tudi mi. Med testenine prištevamo doma pripravljene ali tovarniško izdelane rezance, makarone, špagete, polžke...

Testenine kuhamo vedno v večjem loncu, ki ga do tri četrtine napolnimo z vrela, slano vodo. Dosti vode potrebujemo zato, ker se testenine precej nakuhajo, in večji lonci zato, ker se rade med kuho penijo. Za 1/4 kg testenin potrebujemo vsaj 2 litra vode in čajno žličko soli. Makarone enkrat ali dvakrat prelomimo. Za samostojno jed se računa 12 do 15 dkg testenin na osebo (svetovni rekord pa je 2,70 kg špagetov na rekorderja). Testenine stresemo v vodo, jih dobro premešamo, da se ne prijemajo in ne prilepijo na dno lonca. Kuhamo nepokrite, na ne premočnem ognju in jih med kuho večkrat premešamo. Čas kuhanja je odvisen od vrste testenin in pri tovarniško izdelanih testeninah je čas kuhanja naveden na zaviti. Vendar velja pravilo, da je treba testenine med kuhanjem večkrat poizkusiti. Predolgo kuhane se lepijo, pravilno kuhane testenine pa morajo biti cele in malo čvrste. Kuhane stresemo na cedilo in na hitro oplaknemo s hladno vodo, zabelimo z maslom in poljubno pripravimo. Špagete, najboljši so jajčni, pustimo cele, torej jih praviloma ne lomimo. Špagete damo v šopu nekoliko postrani v vodo in ko so vsi v vodi jih premešamo in kuhamo nepokrite okoli 10 do 12 minut. Ko vro že 8 do 9 minut, vza-memo z vilicami enega iz vode in ga pregriznemo ali s prstom preščignemo. Če je na sredini še bela pika, jih še malo kuhamo, vendar moramo paziti, da jih ne kuhamo predolgo, sicer postanejo „popasti“. Pravilno kuhani špageti, kakor pravijo Italijani „al dente“, morajo biti še malo čvrsti in jih moramo med zobmi čutiti. Odcejene špagete poljubno pripravimo, vendar ponudimo vedno k špagetom nastrgan parmezan ali kakšen drug trdi sir. Če bomo pripravljali špagete ali makarone vedno le z droblnicami ali z mesom, se jih naša družina kaj hitro naveliča, zato jih pripravimo enkrat malo drugače.

IVAN CANKAR

Zgodbe iz doline šentflorjanske

PESEM

Kako si prostrana, dolina šentflorjanska! Otroci, kakor sem bil, sem te premeril, če sem šel s sklonjeno glavo in z butaro na hrstu skozi ozko globel; zdaj te ne premerim z jasnim očesom, če stojim na hribu! Tvoje meje so se razmikale kakor spoznanje moje duše in bridkost mojega srca. Zakaj prej si mi bila svet, zdaj si mi več nego svet, si mi dom!

Vse tvoje sladkosti sem poznal, vse tvoje lepote. Ampak ljubil sem te šele, ko sem trpel zaradi tebe. Spoznal sem tvoj resnični obraz, ko sem ugledal njegovo senco.

Iz tvoje blagoslovljene zemlje rastejo tenke, visoke korenine in se oklepajo kakor slak mojih nog, mojega telesa, moje duše. Od začetka sem se jih prestrašil; zdaj jih božam, pritiskam jih k sebi. Pobegnili sem, da bi bil sam gospodar: svoja prst, svoj cvet in svoj sad; list, ki ni bil rojen ne na drevesu, ne na grmu; kamen, ki ni bil izluščen iz skale.

Ko sem ozdravel, sem te spoznal in sem videl, kako je bilo predrzno in nespametno moje početje. Le kdor je močan onstran tebe in preko tebe, te lahko zavrže. Jaz te nisem zavrgel, ker sem slab in ker je ljubezen prevelika v mojem srcu. Tako velika, da je mati moje moči: kako bi jo zavrgel, dolino šentflorjansko? Ti studenec vseh mojih sanj in vsega mojega trpljenja — lahko te ljubim, lahko te sovražim, nikoli ne pozabim nate, tako, kakor tudi ti ne boš pozabila name! —

RAZBOJNIK PETER

I

Poslanec greha, evangelist nečistosti — kdo te je klical v dolino šentflorjansko? Kakor tat si prišel, ki spleza v izbo

ob gluhem polnočnem času ter pograbi in odnese, kar je bilo spečemu rodoljubu najsvetejše!

Nikamor na prostranem svetu ne pošilja Bog toliko izkušnjavcev, kakor v dolino šentflorjansko — blagor ji! V sveti Jeruzalem roma pohujšanje, preostvo pa v Ninive in Babilon — tako je postava in ukaz. Dokler bo ležala dolina šentflorjanska tam, kjer zdaj leži, bo čuval Bog nad njo; in predno jo bo obglodalo, ki bo skrušilo pohujšanje črne zobe!...

Očetje so bili ogorčeni, matere so bile užaljene: celo nečedni dacar se je namrgodil, ko je slišal v krčmi od takih rečeh. Prišel je v dolino človek, nikomur poznan, ne po imenu, ne po licu. Samo Peter, je rekel, da je; drugega nič. Odkod, počem in kam — nič! Pa naj bi bil prišel, pa naj bi bil šel: Bog z njim in dobra beseda! Ampak ni prišel sam.

Udomil se je v vegasti kolibi, samujoči kraj vasi, v potok strmeči; brlog razbojnikov in nečistnikov v poganskih časih doline šentflorjanske. Tam je sameval, ni se prikazal nikamor in se je ognil človeka, če ga je srečal. Le malo jih je bilo, ki so videli njegov obraz in še tistim ni bil pogodi; dacar ga je videl od blizu, pa je pljunil v stran in je razodel v krčmi, da ima žabjo šobo in mače oči.

„Po izbi hodi, maha z rokama in muhe lovi!“

„Kako!“ se je začudil učitelj Šviligoj. „Saj ga nisi videl v izbi, temveč na cesti!“

„Sem ga pa na cesti videl!“ je rekel dacar, učitelj pa ga je udaril s hudim in pravnim pogledom.

Izpregovoril je sam župan.

„Res je lagal dacar, kakor ponavadi; ampak v svoji nespameti je povedal resnico. Če muh ne lovi tisti malopridnež, kaj pa bi počel?“

In so se zamislili.

Peter, je rekel, da mu je ime, in da je pisar.

Ker je tako razodel in izpovedal, ni verjel izmed vseh nobeden, ne da je Peter, in ne da je pisar.

„Tat je, zaklepajte duri!“ je sodil župan.

„Postopač je, izgubljen študent!“ je rekel notar.

„Italijanski vohun je, ki išče, kaj bi ukrenil zoper dolino

šentflorjansko!“ je poudaril rodoljubni učitelj Šviligoj.

„Če ni sam zlodej, ki je prišel po opravih!“ se je hudobno nakremžil dacar; in vsi so ga okarali, ne samo z očmi, temveč tudi z besedami.

Zgodilo pa se je nekoč pod večer, ko so bila že vsa okna svetla in zagrnjena, da se je izprehajal učitelj Šviligoj po dolini. Gledal je v nebo in se je čudil, kako je nenadoma vzklikla zvezda, kjer je še trenotek prej ni bilo. „Tukaj zdaj še ni zvezde, zapomnimo si kraj!“ je rekel v svojih mislih. Šel je par korakov dalje in je mižal; nato se je ozrl, gledal je natanko — glej, zvezda! In tako je prišel, sam Bog vedi kako, do konca doline, do tiste samotne kolibe, v potok strmeče. Okno je bilo svetlo in nastežaj odprto; in ker je šel učitelj mimo, je pogledal skozi okno, kakor bi bil pogledal sam sveti Alojzij. In kakor bi bil zardel sveti Alojzij, tako je zardel tudi učitelj Šviligoj.

Vsa prazna je bila izba; na steni ni bilo svete podobe, ne molka, ne žegnančka; postelja je bila na tleh: slama, s pisano plahto pregrnjena; sredi izbe pa je stala miza in za mizo en sam stol. Na tistem stolu je sedel Peter, potepuh; učitelj Šviligoj je videl samo njegove kuštrave lase in njegov sklonjeni hrbet, obraza njegovega pa ni videl; pač pa je videl učitelj Šviligoj obraz, ki je bil tako lep in zapeljiv, da mu je srce do dna presunilo. Na potepuhovih kolienih je sedela ženska in ga je objemala z golo roko okoli vratu; nanjo je sijala vsa luč, kakor v ognju so bila lica, ampak iz vsega ognja so žarele velike, pregrešne ciganske oči. Tako sta sedela tam in sta strmela v papirje, razprostrte na mizi, kakor da bi se učila prepovedanih skrivnosti.

Učitelj Šviligoj se je pokrival in se je vrnil hitro na svojo krščansko pot.

Dolgo je molčal v krčmi in je gledal predse na mizo; omočil je ustnice, nato je nastavil in je izpraznil kozarec do dna.

„Hudo je!“

Spogledali so se pomenljivo.

„A?“ je vprašal župan.

So meje, onstran katerih se lahko dunajska opereta spremeni v grozljivo. Za operetno soglasje, ki so ga odigrale tri avstrijske politične stranke ob pripravljanju in sprejemanju tako imenovanih manjšinskih zakonov, je takšna meja slovenski del Koroške. Mnogo je bilo v tej zvezi že zapisanega o etnocidu, o enostranskem diktatu večine nad manjšino, o nasilni asimilaciji, ustrahovanju, o ukrepah, ki se prav nič ne ujemajo s sporazumom Združenih narodov o človeških pravicah (mimogrede: Republika Avstrija je med zadnjimi evropskimi državami, ki tega sporazuma še niso ratificirale) ter o podobnih raznarodovalnih namerah, naperjenih zoper koroške Slovence in gradiščanske Hrvate. Te namere odpremljajo avstrijski politiki in njihov propagandni aparat v javnost s prav operetnim sprevedanjem. Na sprevedanje opozarjamo zategadelj, ker se pobudniki avstrijske manjšinske zakonodaje prav dobro zavedajo, da so z njo, zlasti pa z zakonom o popisu prebivalstva posebne vrste podlegli pritiskom velikonemških šovinistov. Kakšni politiki pa bi naposled bili, če se tega ne bi zavedali, kdo pa bi jih sploh še resno jemal?

Gre v bistvu za veliko uslugo tistim bivšim in današnjim nacistom (ter njihovim fašistoidnim idejnim privržencem), ki so se meseca marca 1934. leta ko so pripravljali znani julijski puč zoper Dollfusov režim in načrtovali priključitev Avstrije k Hitlerjevemu Rajhu, potegovali za blagohotno podporo takratne monarhofašistične Jugoslavije in ji kot plačilo za takšno naklonjenost in pa za prepustitev koridorja proti Trstu velikodušno ponujali bivšo volivno zono A na Koroškem, pa tudi svojo pomoč pri naporih za pridobitev Reke. Vse to je podrobneje opisano v knjigi Gerharda Jagschitz, sodelavca dunajskega Inštituta za novejšo zgodovino pri dunajski univerzi („Der Putsch — die Nationalisten 1934 in Österreich, unter Mitarbeit von Alfred Baubin, Verlag Styria, Graz, Wien, Köln, 1976. Povzeto po „Kleine Zeitung“, 9. 7. 1976.). Avtorja navedene knjige razkrivata mimo drugega tudi za nas posebej zanimivo okoliščino, da je bila že leta 1934 NSDAP (Hitlerjeva fašistična stranka) glede na stanje v drugih avstrijskih deželah najbolj organizirana ravno na Štajerskem in Koroškem. Sicer smo pa to strumno nacistično organiziranost tiste čase spoznavali in doživljali tudi v jugoslovanskem delu Koroške in Štajerske prek najrazličnejših oblik hitlerjevske propagande ter pripravljanja pete kolone, ki so jo „vzgjajali“ predvsem v velikonemškem šovinističnem Kulturbundu.

Tri avstrijske politične stranke, med njimi tudi socialistična, so se torej uklonile pritiskom nosilcev ideje o velikonemškem prodiranju na Vzhod. Avstro-„marksistična“ in pa velekapitalistično-klerikalna stranka,

ki sta sicer ostri politični nasprotnici, sta tokrat v bratski slogi skovali potrebne mehanizme za ustrahovanje in le-temu sledeče počasno odmiranje narodne samobitnosti koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov. Morda pa se je kateri od poslancev te ali one stranke odločil za pritrdilno glasovanje ob sprejemanju manjšinskih zakonov v dunajskem parlamentu tudi zaradi „znastvenih“ ugotovitev, ki so jih nekateri avstrijski zgodovinarji sporočili na simpoziju ob proslavi tisočletnice nemške Koroške, češ da je bila le-ta med vsem svojim obstojem nosilec in branilec evropske civilizacije nasproti barbarom z Vzhoda. Kakšna bi naj ta ci-

neži blatijo Slovence in Hrvate ter njihovo kulturno samobitnost (na primer s komedijo okrog vindišarstva), da njihovim otrokom, kolikor se le da, otežujejo šolanje v materinem jeziku, da podirajo in razstreljujejo partizanske spomenike, da so nasilno odstranili tistih nekaj dvojezičnih topografskih napisov itn. Vse kaže, da so avstrijski socialisti že čisto pozabili na avstromarksistično doktrino o narodu in nacionalnem vprašanju.

Avstro-„marksisti“, kot vse kaže, sploh radi pozabljajo. Tako je moral, nedavno moskovska Pravda opozoriti njihovega šefa na to, da je čisto pozabil na zgodovino, ko je ob proslavi dvestoletnice ZDA pripisal

predlagano preštevanje na podlagi državne pogodbe bi bilo prav tako nesmiselno kakor so nesmiselne trditve uradne avstrijske propagande, češ da je treba prešteti Slovence in Hrvate zgolj zaradi tega, da bi bilo moči izpolniti tisti odstavek državne pogodbe, ki terja manjšinsko zaščito. Znova kaže spomniti na že tolikokrat ugotovljeno dejstvo, da namreč avstrijska državna pogodba nikakor ne veže zaščito nacionalnih manjšin na število njihovih pripadnikov. Tudi iz tega razloga jim gredo tedaj vse gospodarske, politične in kulturne pravice ne glede na to, koliko jih je in kje prebivajo. Le tako bodo manjšine v Avstriji lahko ohranjale in

rovnic), Drörschitz (Trešče), Goritschitz (Goričice), Kauntz (Homec), Latschach (Loče), Trixen (Trušnje), Oschenitzen (Olševnica), Pustritz (Pustrica), Ragain (Draganje), Ratschitschach (Račiče), Skoflitz (Škofljica), Terpetzen (Trepece), Wriesen (Brezje). S tem majčkenim vzorcem smo hoteli bralca le opozoriti na nič kaj blagglasno, skorajda že slaboumno ponemčevanje izvornih slovenskih krajevnih imen na Koroškem. Primerov takšnega ponemčevanja ne samo krajevnih imen, marveč tudi imen hribov in gorovij, potokov, rek in jezer je tam še in še, tudi v tistih predelih Koroške, ki že dolgo veljajo za čisto nemške, trja gor do Toblaškega polja, koder Drava izvira, pa do Visokih Tur. grebenov Osojščice, Svinje planine in Korice, pa še čez. (Nemara gre pri teh spakdrankah za besede iz „vindišarskega“ jezika, ki ga mislijo pri preštevanju menda tudi upoštevati po želji najvišjega predstavnika Republike Avstrije).

Nekaj podobnega je tudi s slovenskimi priimki, pisanimi v nemškem pravopisu. Tudi pri teh gre povečini za čudovite spakdranke. Ali ne bi kazalo prešteti na Koroškem vsa ponemčena imena krajev in vse slovenske priimke, pisane z nemško transkripcijo? Mogoče pa bi se tisti, ki so pred kratkim tako nemško-samozavestno proslavljali tisočletnico Koroške, vendarle „spomnili“ tega, da je bila ta dežela nekoč pretežno slovenska in da je začela postajati nemška šele zaradi „imperializma nemškega jezika“, kakor zelo obzirno označuje nasilno germanizacijo Slovencev na Koroškem Theodor Veiter. Kljub spoštovanju, ki ga imamo do tega znanega strokovnjaka za manjšinska vprašanja, moramo v tej zvezi vendarle nekaj pripomniti. Noben jezik namreč ni sam po sebi imperialističen, tudi nemški jezik ne. Imperialistična je v našem primeru tista manjšina nemško govorečih Avstrijcev, ki jo tudi razgledani in demokratični sodržavljani upravičeno označujejo za velikonemško šovinistično. Pritiskom prav te in takšne manjšine pa so se uklonili avstrijski socialistični, meščansko-klerikalni in malomeščanski politiki s tem, ko so sprejeli zakon o posebnem popisu prebivalstva.

Na teh politikih, predvsem pa na demokratičnih državljanih Avstrije je, da se dunajska opereta „zgodovinskega kompromisa“ ne sprevrže v grozljivo. Če pa bi se, bo zagotovo odigrana precej drugače kakor v letih 1941—1945. Evropska napredna in demokratična javnost, ki dobiva zmeraj več privržencev tudi med Avstriji, ima danes bolj izostren posluš za pravice človeka, kakor pa ga je imela konec tridesetih let. Naposled pa je tudi še socialistična Jugoslavija, matična država Slovencev in Hrvatov.

Jože Goričar

Preštovati koga oziroma kaj

vilizacija po pojmovanju njenih velikonemških zagovornikov bila, smo se dodobra prepričali v usodnih letih nacistične okupacije. Upravičeno se je bati, da bodo vsaj delček te „civilizacije“ morali še enkrat okušati Slovenci in Hrvati v Avstriji, čeprav zatrjujejo tamkajšnji odgovorni dejavniki, češ da jih je treba preštovati zavoljo tega, da bodo postali deležni takšnih pravic, ki jih ne uživa nobena druga manjšina v Evropi. Tem in podobnim obljubam ne verjamejo; ne zato, ker bi odgovorni dejavniki zavestno lagali, marveč zastran tega, ker so strašansko pozabljivi.

Preštovati — le zakaj? So mar avstrijski socialisti s strankinim šefom na čelu že čisto pozabili na svojega strankarskega predhodnika Ottona Bauerja, avtorja avstromarksističnega pojmovanja naroda in nacionalnega vprašanja? Po tem pojmovanju naj bi bil narod „skupnost ljudi, ki jih veže skupna usoda v skupnost značjev“. Tudi po tej definiciji, ki ji sicer ne pritegujemo in pa po Bauerjevi zamisli o reševanju nacionalnega vprašanja v takrat mnogonacionalni Avstriji, bi imeli avstrijski Slovenci in Hrvati ne glede na njihovo število vso pravico vsaj do tako imenovane kulturne avtonomije. Namesto tega pa Bauerjevi nasledniki dopuščajo, da velikonemški nacistoidni nestrp-

le-tem in njihovi vojski vse zasluge za osvoboditev velikega dela Avstrije v II. svetovni vojni izpod — sovjetske okupacije! Nemara se je celo bati, da bo šef avstrijskih socialistov pozabil, čemu je sploh sklenil prešteti pripadnike manjšin in kakšni motivi so ga pri tem vodili ter čigavim pritiskom se je vdal. Saj pozablja še hujše reči. Tako na primer, da so ga bojevnik za nemško Koroško komaj pred nekaj leti v Celovcu obkladal s prav takšnimi psovkami, kakršne so uporabljali za Žide pripadniki Hitler SA (Schutz-Abteilung) v času nacističnega terorja. Morda pa se bo prej ali slej le izkazalo, da ni dobro, če je politik preveč pozabljiv.

Preštovati — le koga? Na Koroškem in Gradiščanski, pa tudi na Štajerskem in še kje drugod v Avstriji bi nemara res kazalo preštovati; vendar nikakor ne Slovence in Hrvate, marveč nekoga drugega. Tiste, denimo, ki kot nosilci in razširjevalci nevarnega nacističnega virusa ogrožajo Avstrije z okužbo pogubne možganske bolezni, ki ji pravimo neonacizem. Tega preštevanja seveda ne gre zahtevati zaradi petega odstavka sedmega člena avstrijske državne pogodbe, ki nalaga Republikii Avstriji, da prepove vse protimanjšinske, v našem primeru nacistične, šovinistične organizacije. Terjati

razvijale svojo narodno samobitnost. Da te manjšine v Avstriji obstajajo, se menda ne da tajiti, pa tudi pozabiti se tega ne da.

Toda vrnimo se k zamisli o preštevanju nacistov in neonacistov. Po našem mnenju bi to vrsto avstrijskih državljanov kazalo prešteti ne iz kakršnih koli mednarodnoprvnih razlogov, marveč preprosto zaradi tega, da bi se ob podatkih takšnega štetja tamkajšnji odgovorni politiki že enkrat iztrgali iz neke čisto posebne „pozabe“. Vse od popisa državne pogodbe naprej — od tedaj pa je preteklo že dobrih dvajset let — ravno namreč tako, kakor da nacističnih organizacij v Avstriji sploh ne bi bilo in da zato z ustreznim odstavkom sedmega člena nimajo kaj ukrepati.

Preštovati — samo kaj? O tem, da je bil daleč največji del Koroške v preteklosti naseljen s Slovenci, ne kaže znova razpravljati. To dejstvo so mnogi zgodovinarji že dodobra dokazali in pojasnili. Jasne sledove tega dejstva lahko ugotovi tudi sleherni potnik ki hodi odprtih oči po koroški deželi. Kot primer takšnih sledov vzemimo ponemčena imena krajev, ki so bili nekoč ali pa so še danes slovenski. Zaustavimo se pri naslednjih nekaj krajevnih imenih: Atschalch (Ačale), Braunitzen (Bo-

„Ni sam!“

In so se vdrugeč spogledali in so zaslutili resnico.

„Zenska!“ je rekel učitelj Šviligoj in je nagnil glavo.

Tako je prišlo pohujšanje na dan.

„Saj sem vedel!“ je rekel župan. „Saj sem vedel, da ga je sam zlodej prismodil v to blagoslovljeno dolino šentflorjansko in da ne bo nič prida iz te istorije. Sinoči so se mi sanjale čudne sanje. Stal sem tam visoko, Bog vedi kje, in sem gledal na to dolino šentflorjansko. Pa se je prikazal nenadoma, Bog vedi okod, razcapan pritepenec, in se je ustavil kraj doline. V rokah pa je držal lopato, ki je bila stokrat večja od njega. In glejte, zamahnil je, zasuknil je lopato, kakor je bil kilav in majhen, in je vsekal v zemljo tako silno, da je privzdignil za najmanj troje klaster vso dolino šentflorjansko. Ni odnehal, uprl se je in je vzdigal zmerom višje. „Ali boš nehal, ali ne?“ sem ukazal na holmu in sem bil hudo jezeen. Od, pritepenec razcapani, pa ni nehal, temveč privzdignil je nenadoma tako visoko, da se je prekopicnila vsa dolina šentflorjanska in da je padla in nič — gledal sem, doline pa ni bilo in pritepenca tudi ne. Take so bile moje sanje, Bog nas varuj pohujšanja!“

Učitelj Šviligoj, ki je bil učen, je namršil obrvi.

„Kam pa je izginila dolina in kako?“ je vprašal.

Župan je pogledal široko in je zelo nategnil spodnjo ustnico.

„Kam? Kako? Tam je bila — pa je ni bilo več. Plug gre, vzdigne se brazda; zeleni plevel je na dnu, v soncu je gladka prst; tako se je zgodilo...“

„Prevrnjena z lopato, prekopana!“ se je prestrašil učitelj Šviligoj.

„Plevel!“ je rekel dacar in se je namrgodil. „Ni škoda zanj!“

Ko so zmajali z glavami in ko so ga ošvrknili z očmi, je dacar hitro izpregovoril in je pognal pomenek na drugo stezo.

„Kakšna pa je tista ženska?“ je vprašal in si je obliznil ustnice.

„Lepa je navidez!“ je razodel učitelj Šviligoj. „Ampak

vsak greh je navidez lep, ker bi ga drugače ne bilo...“

„Izprašati ga je najprej treba, odkod, kam, kako in počemu, nato pa naj ga birič pošteno naklesti ter ga naloži na voz!“

Tako je razsodil župan.

Ampak kaj je človeška sodba in beseda! Kadar pride zlodej po svoj davek, je hujši od dacarja in iblajtarja...

Ko je tisto noč župan zaklenil duri in je že slekel suknjo ter se odpasal, da bi se napotil v zakonsko izbo, je potrkalo na okno. In še predno se je dobro ozrl, se je okno že odprlo in prikazala se je kuštrava glava. Županu je od strahu zastala beseda in še rok ni mogel vzdigniti. Tat in razbojnik pa je skočil v izbo.

Razcapan človek je bil, ves nečeden in zoprni. Obraz pa ni imel žabje šobe in tudi oči niso bile mačje; dacar je lagal od kraja do konca. Ni bil nakazen obraz, ampak prešeren in hudoben nad vsako mero. Hotel se je razmazati v prsrčne in genljive gube, pa se mu ni posrečilo; narobe: spačil se je tako čudno, da je bil še devetkrat bolj prešeren in hudoben.

„Oče, ljubi oče!“

In razcapanec je objel župana z obema rokama okoli vratu in je naslonil glavo na njegove prsi; celo poihteval je.

Župan se je oprl z desnico ob posteljo, drugače bi bil omahnil.

„Kako?“ je vprašal jecljaje; in sam ni vedel, kaj je vprašal in čemu. „Kako... pa si prišel skozi okno?“

„Plezal sem, očka, plezal! Ampak kaj bi bilo sinu pretežavno in prebridko, če ga navdaja sladka misel, da pozdravi in objame po tolikih letih svojega očeta!“

In resnično: objel ga je vdrugeč, poljubil ga je cmokaje na obedve lici in nato še na ustnice.

„Saj so le sanje!“ se je tolašil župan v svoji grozi. „Jutri bom vstal, pa ne bo rokovnjača nikjer!“

Ponočni gost se je ozrl po izbi in na zadovoljnem obrazu se mu je poznalo, da mu je bila izba pogodi; ugledal je smodak na mizi in si jo je zapalil, nato je sedel široko v naslanjač.

„Lepo imate tukaj... dobro se vam pač godi!... Čemu pa stojite, očka? Sedite, da se malo pomeniva o tem in onem,

o preteklosti in o prihodnosti!“

Župan je sedel, kakor mu je bil tujec ukazal.

„Ampak kako...? Ob taki uri... na tak način...“

Jecljal je župan in je gledal debelo od same velike osuplosti. Tujec se je smehljalo zelo zadovoljno in zelo hudobno.

„Kaj? Čudno se vam zdi, da sem prišel, ko me niste videli celih petindvajset let? Lepa očetovska ljubezen! Jaz sem mislil, da vzdihujete po sinu in da jokate in da molite zanj pobožno vsak večer... kakor sem jaz vzdihoval in jokal in molil!...“

Župan ga je pogledal postrani.

„Kujon, da je molil!... Ampak vse se mi zdi, da niso sanje... koga mi je poslal zlodej in kaj mi je namenil? Zakaj bi človek ne poskusil z mirno vestjo in moško besedo?“

Vstal je, pogledal je mrko, rezko je izpregovoril.

„Zdaj pa je zadosti teh praznih govoric in kvant, zakaj pust je že daleč in tudi noč je že pozna! Poberi se po svojih potih, dokler je moje srce usmiljeno!“

Tujec se ni ganil, samo stresal se je od tihega, neskončno prešernega smeha.

„Pa pokličite biriča! Pa zavpizite na pomoč! Vsaj naglas izpregovorite, da se hiša vzdrami!“

Župan ni poklical, pač pa ga je obšla tako težka groza, da se je zgrudil na stol.

„Kdo si? Kaj ukazuješ?“

Tujec se je hudo začudil, župan pa mu je bral hinavščino v očeh.

„Kaj nisem povedal, kdo da sem? Kaj me niste pozdravili, sina? Kaj se ne spominjate več — nič več?“

Župan je nagnil glavo.

„Pa kaj zdaj? Da si potepuh in razbojnik, vem! Ampak kaj bi s teboj?... Vsak človek je z grehi obložen, tudi moj tovor ni majhen... Ali imaš pisma?“

Tujec se je potapljal po suknji in tam je zašumelo kakor stari papirji.

„Saj ni treba pisem!“ je rekel in se je veselo smehljalo.

(Dalje v prihodnji številki)

SAK priredil svoj 1. mednarodni nogometni turnir

V soboto 31. 7. in v nedeljo 1. 8. 1976 je Slovenski atletski klub priredil svoj 1. mednarodni nogometni turnir na KAC štadionu v Celovcu. Poleg ekipe prireditelja so sodelovale še ekipe NK Olimpije iz Ljubljane, NK Mercatorja iz Ljubljane ter moštvo Austria Sax iz Celovca. Da obisk turnirja ni bil takšen, kakršnega si je zaželel SAK, je ležalo predvsem na vremenu, saj je skoraj ves čas turnirja lilo kot iz škafa.

Pokazalo se je, da Slovenski atletski klub še ni varen prireditev na tako visoki ravni, toda vsak začetek je težaven, zato je bil ta turnir najboljše šola na poti do spoznanja, kako naj v prihodnje opravlja svoje organizacijsko delo.

Predsednik SAK Franci Šmid je v svojem pozdravnem govoru pozdravil častnega gosta, jugoslovanskega vicekonzula Miškova ter znanega in priznanega slovenskega nogometnega trenerja Branka Elsnerja z ženo. Posamezni spopadi moštev niso bili preveč napeti, saj sta bili ekipi iz Slovenije za Austrijo Sax in pa Slovenski atletski klub veliko premočni. Nogometna Olimpija ter Mercatorja so nam izvrstno predložili prednost jugoslovanskega nogometa napram domačima: Zagnanost, borbenost ter izvrstno tehniko.

SAK-ju je bilo jasno, da ne bo mogel preveč uspešno ljubovati renomiranim moštvom, a se je vendar po svojih močeh skušal braniti. Vsekakor je bil ta turnir za SAK najboljša priprava na prihodnjo težko nogometno sezono.

Najboljši igralec SAK-ja je bil nedvomno Anton Beton, vratar, ki ga je Slovenski atletski klub pridobil po posredovanju pobratenege kluba NK Olimpije iz Ljubljane. Kljub poškodbam na roki je branil izvrstno. Pripravi smo, da bo v prihodnji sezoni SAK-ju v veliko oporo. Presenetili pa so še Mirko Oraže, Gustl Zablatnik ter vsaj delno Marjan Pandel.

Sploh pa so vsi novo pridobljeni igralci Slovenskega atletskega kluba zaigrali dober nogomet.

Tudi Austria Sax se ni znašla proti ekipama iz Slovenije in je v obeh tekmah podlegla bolj jasno kakor to pričata rezultata.

NK Olimpija ter NK Mercator pa sta nam spet pokazala, kako daleč pravzaprav zaostaja domači nogomet za slovenskim. In zaradi tega tudi ni bilo presenečenja ko sta zasedli ekipi iz Slovenije prvi dve mesti. Na turnirju je zmagal NK Mercator samo zaradi boljše razlike golov pred Olimpijo.

Slovenski atletski klub se je ob koncu turnirja zahvalil obema osrednjima organizacijama za pogostitev sodelujočih reprezentanc, ki sta jih financirali vsak po eno, v soboto v Globasnici in v nedeljo v Bilčovsu.

Zastopnika NK Olimpije ter NK Mercatorja kakor tudi Austrije Sax sta se zahvalila SAK-ju za povabilo na ta turnir in hkrati izrazila željo po nadaljnjem sodelovanju na športni ravni. Hkrati pa sta Slovenskemu atletskemu klubu izrekla sožalje ob izgubi njegovega podpredsednika Hermana Velika.

Končna lestvica:

1. NK Mercator	2	2	0	0	11:0	4
2. NK Olimpija	2	2	0	0	7:0	4
3. Austria Sax	2	0	0	2	0:3	0
4. SAK	2	0	0	2	0:15	0

KRATKE ŠPORTNE VESTI

Motoršport

Irec John Watson zmagal v Zeltwegu

Zmago na dirki za Veliko nagrado Avstrije je v nedeljo v Zeltwegu odnesel John Watson, 28-letni dirkač iz Irske, ki je slavil svojo prvo zmago v formuli 1. Zanimanje zaradi odsotnosti svetovnega prvaka Nikija Laude kakor tudi drugega dirkača Ferrarija Reggazonija ni bilo veliko, saj se je zbralo samo 35000 gledalcev ob progi. Ti pa, ki so prišli, svoje prisotnosti niso obžalovali, saj so bili priča poraza velikega favorita Jamesa Hunt-a. Anglež se ni mogel znajti in je zasedel zanj zaočarljivo četrto mesto. Tako še vedno obstaja velike možnosti za Laudo, da brani naslov svetovnega prvaka, saj misli meseca oktobra spet tekmovati. Lauda je že zapustil bolnico v Ludwigshafnu in se okreva doma v Salzburgu.

Nogomet

V prvem spopadu za takozvani nogometni Supercup je evropski pokalni zmagovalc Bayern München premagal ustrezno reprezentanco FC Anderlechta z 2:1 (0:1). 40.000 gledalcev je zasledovalo tekmo na olimpijskem štadionu v Münchenu. Spet enkrat je bil Gerd Müller tisti, ki je z dvema zadetkoma praktično sam premagal nasprotnika. Za Belgijce je bil uspešen Haan. Interesantno bo drugi spopad, saj veljajo Belgijci kot eno najmočnejših moštev v Evropi in imajo možnost da nastopajo na povratni tekmi proti Nemcem doma.

Tenis

Svoj doslej največji uspeh je dosegla 20-letna Jugoslovanka Mima Jaušovec v Češkem Prerovu. S 3:6, 6:2 in 6:3 je v finalu evropskega prvenstva premagala največji up sovjetskega tenisa, komaj 18-letno Nadjo Čmirovo in s tem postala evropska prvakinja v tenisu.

Lahka atletika

Sovjetska atletinja Ljudmila Bragina je iztrgala Švedinji Greti Waitz-Andersen svetovni rekord čez 3000 metrov. S sijajnim tekom in s časom 8:27,12 je izboljšala svetovni rekord kar za 18,3 sekunde, kar pomeni v lahki atletiki ogromno časovno diferenco.

Tudi v športu očitvidna diskriminacija Slovencev SAK-ju zabranjeno igrišče v Celovcu

V sredo 18. 8. 1976 zjutraj, štiri dni pred začetkom prvenstva, je odpovedal s takojšnjo veljavo celovski mestni športni referent podžupa Vallon Slovenskemu atletskemu klubu uporabo mestnega igrišča ob Koschatovi cesti.

Na takojšnjo ponovno prošnjo pa je Vallon preložil veljavnost na ponedeljek 23. 8. 1976. Če Slovenski atletski klub v nedeljo ne bi imel igrišča, bi avtomatično obe članski moštvi zgubili po 2 točki, ker je rok za informacijo nasprotnega moštva že potekel.

Pogajanja za grišče trajajo že več tednov. Najprej je prišla odpoved utemeljena s tem, da SAK ni vložil ponovne prošnje. Pri takojšnjem obisku mestnega športnega referenta po tem poročilu, je dobil SAK nalog od podžupana Vallona, ki je trdil, da je Pošta proti temu, da igra SAK na Koschatovem igrišču, da se naj SAK zmeni s Pošto in naj nato vloži prošnjo za nadaljnjo uporabo igrišča.

Ko je SAK v svoji prošnji za nadaljnjo uporabo igrišča navedel, da se je s Pošto zmenil, in da le-ta nima nič proti Slovenskemu atletskemu klubu, je Vallon predsedstvo SAK-ja opozoril, da je za pogajanja pristojen edinole on, ne pa Pošta.

Po teh si nasprotujočih izjavah se je čutilo predsedstvo SAK potegneno za nos, a preden se bi obrnilo na javnost, je prosilo za pomoč šle sekretarja deželnega športnega referenta Marha ter deželnega športnega referenta deželnega glavarja Wagnerja.

Oba sta intervenirala in prišlo je do obljube, da sme igrati SAK vsaj v jesenski sezoni na Koschatovem igrišču.

V petek 13. 8. 1976 je bila seja pri celovškem mestnem športnem referentu podžupanu Vallonu, ki sta se je udeležila predsednik Pošte Sommerhuber in predsednik SAK Šmid. Še enkrat se je jasno izkazalo, da Pošta nima nič proti temu, da igra tudi SAK na

Koschatovem igrišču. Na tej seji je privolil uporabo igrišča tudi Vallon, le za trening v sredah je odpovedal z utemeljitvijo, da je tedaj rezerviran za nogometne magistra.

Cela zadeva pa se naj bi v torek 17. 8. obravnavala še enkrat pred celovškim mestnim senatom.

V torek zvečer smo zvedeli, da zadeva SAK in Koschatovo igrišče ni bila na dnevnem redu in da se tudi ni obravnavala.

Predsedstvo SAK se je naslednji dan, v sredo, takoj pozanimalo telefonično pri mestnem športnem referatu, kako da je izpadla odločitev, nakar je Vallon sam prepovedal uporabo igrišča ob Koschatovi cesti Slovenskemu atletskemu klubu najprej s takojšnjo veljavo, nato pa od ponedeljka 23. 8. 1976 naprej. Omenimo naj še, da je SAK igral na igrišču ob Koschatovi cesti 5 1/2 let.

Vsak, ki se ukvarja z nogometom ve, kaj pomeni taka odločitev, in to tik pred začetkom prvenstva.

Namera pristojnih organov je jasna. Vsaka slovenska aktivnost jim je že trn v peti, kaj šele aktivnost v Celovcu samem.

Ko že niso mogli preprečiti, da SAK ne bi dosegel športnih dosežkov, skušajo edinemu popolnoma slovenskemu športnemu društvu s takimi ukrepi prerezati življenjsko žilo in uničiti njegovo eksistenco.

Celovška mestna oblast, ki je že v zadevi „kulturni dom“ pokazala svoje pravo lice, je stopila spet na plan.

Kaj je koroškemu Slovincu v Celovcu sploh še dovoljeno?

Zadnja vest:

Po intervenciji deželnega glavarja Wagnerja sme igrati Slovenski atletski klub še naprej na igrišču ob Koschatovi cesti, ne sme pa tam trenirati.

RADIO — TELEVIZIJA

RADIO CELOVEC

SOBOTA, 21. 8.: 6.00 Jutranja telovadba — 8.05 Družinski magazin — 9.45 Zadovoljni z glasbo — 10.30 Ljudska oddaja — 11.05 Zeleni magazin — 13.00 Deželni razgledi — 13.30 Lepi glasovi, priljubljene melodije — 14.00 Voščila — 15.30 Petje — 17.10 Pestro sobotno popoldne — 18.00 Deželni razgledi — 18.15 Ljudske viže — 20.05 Vašo številko prosim! — 22.00 Poročila in šport — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 22. 8.: 6.10 Igra na orgle — 8.15 Vse med potjo — 9.45 Zabavna glasba — 10.30 Radijska pravljica — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.00 Deželni razgledi — 13.15 Iz mestnega gledališča — 14.30 Voščila — 16.00 „Razmere“. Igra — 17.05 Veselite se življenja — 18.00 Deželni razgledi — 18.30 Vokalna glasba iz starih časov — 19.30 Mali večerni koncert — 20.05 Amerika pozdravlja Avstrijo — 21.30 Iz romana „Feuerzangenbowle“ bere Ernst Grisemann — 22.00 Poročila in šport.

PONEDELJEK, 23. 8.: 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.00 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 Z zvonečo glasbo — 15.00 še vedno priljubljeno — 17.10 Kaj radi slišimo — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Melodija za vsaki letnik — 20.05 „Razmere“. Igra — 21.05 Evergreeni humorja — 21.30 Udarec za udarcem — 22.00 Poročila in šport.

TOREK, 24. 8.: 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.30 Dežela ob Dravi — 10.00 Zadovoljni z glasbo

dovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.30 Na obisku pri koroških zborih — 15.00 še vedno priljubljeno — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Deželni razgledi — 19.30 Za prijatelja planin — 20.05 V sredo zvečer v studiu Zgornja Avstrija — 21.30 Kriminalka — 22.00 Poročila in šport.

ČETREK, 26. 8.: 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.30 Avstrijska ljudska glasba — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 15.00 še vedno priljubljeno — 17.10 Operetni koncert — 18.00 Deželni razgledi — 20.05 Koroška pratika — 21.00 Koroški večer — 22.00 Poročila in šport.

PETEK, 27. 8.: 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 6.00 Jutranja telovadba — 9.30 Solnograška ljudska glasba — 10.00 Zadovoljni z glasbo — 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 še vedno priljubljeno — 17.10 Za konec tedna — 18.00 Deželni razgledi — 19.07 Robert Stolz dirigira — 20.05 Salzburške poletne igre 1976 — 22.00 Poročila in šport.

SLOVENSKE ODDAJE

SOBOTA, 21. 8.: 9.45 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 22. 8.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 23. 8.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Domači pevci.

TOREK, 24. 8.: 9.30 Dežela ob Dravi — 13.45 Celovski radijski dnevnik — Otraci poslušajte!

SREDA, 25. 8.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Rekli so...

ČETREK, 26. 8.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

PETEK, 27. 8.: 13.45 Celovski radijski dnevnik — Komorna glasba.

AVSTRIJA 1

SOBOTA, 21. 8.: 15.30 Staro srce bo spet mlado — 17.00 Risati, slikati, oblikovati —

17.30 Black Beauty — 17.55 Otrokom za lahko noč — 17.00 Panoptikum — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Pesem Donave — Jugostavija — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Glasbena revija priljubljenih interpretov — 21.50 šport — 22.10 Columbo — 23.15 Poročila.

NEDELJA, 22. 8.: 15.30 Lila Akac — 17.00 Pika Nogavička — 17.30 Viki in močni možje — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Pogled nazaj v ljubezni — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.15 Mina von Barnhelm — 22.10 Poročila in šport.

PONEDELJEK, 23. 8.: 10.30 Staro srce bo spet mlado — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 V kraljestvu divjih živali — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Please love me — 20.45 Spot-

light da capo — 21.05 Akcija v Manhattanu — 21.50 Poročila in šport.

TOREK, 24. 8.: 10.30 Lila Akac — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Spanagl & sin — 18.25 Pregled sporeda — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Pravi Dunajčan se ne zgubi — 20.50 Wagner, kloabe in walhalla — 21.35 Ljudje s farme Shiloh — 22.35 Poročila in šport.

SREDA, 25. 8.: 10.30 Otraci, roko v raki — 17.00 Laterna — 17.25 Oddaja z miško — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Diana — 17.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Gladatorji — 21.35 Poročila in šport.

ČETREK, 26. 8.: 10.30 Gladatorji — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Rumena karavana — 18.25 Pregled sporeda — 18.30 Mi — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki, kultura in šport — 20.00 Hermann Prey: Glasba je moj svet — 21.00 Poštar — 22.05 Poročila in šport.

JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 21. 8.: 18.10 Obzornik — 18.30 Disneyev svet — 19.30 Dnevnik — 20.00 Bitka na River Plati — 21.55 Prodali so jih milijon.

NEDELJA, 22. 8.: 8.35 Poročila — 8.40 Za nedeljsko dobro jutro — 9.10 625 — 9.30 Puccini — 10.45 Otroška matineja — 11.25 Mozaik — 11.30 Kmetijska oddaja — 12.15 Poročila — Nedeljsko popoldne — 17.35 Poročila — 17.40 Nežni prestopnik — 19.30 Dnevnik — 20.00 Na vrat na nos — 21.05 Skrivnosti Jadrana — 21.35 Športni pregled — 22.10 Dnevnik.

PONEDELJEK, 23. 8.: 17.45 Obzornik — 18.00 Figole-fagole — 18.45 Mladi za mlade — 19.30 Dnevnik — 20.00 Svetniki iz Slatine — 21.00 Ne prezrite — 21.20 Mozaik kratkega filma — 21.35 Dnevnik.

TOREK, 24. 8.: 17.45 Obzornik — 18.00 Trapolo HH 33 — 18.45 Narodna glasba — 19.30 Dnevnik — 20.00 Avstrije — 20.45 Kmetje, bombe in oblast — 22.10 Dnevnik.

SREDA, 25. 8.: 17.55 Obzornik — 18.10 Od zore do mraka — 18.45 Glasbeni amaterji — 19.30 Dnevnik — 20.00 Film tedna: Rumena podmornica — 21.25 Miniature — 21.45 Dnevnik.

ČETREK, 26. 8.: 18.10 Obzornik — 18.25 Mozaik — 18.30 Ra — I. del dokumentarnega filma — 19.30 Dnevnik — 20.00 Najvažnejši dan življenja — 20.55 Kam in kako na oddih — 21.05 Četrtekovi razgledi — 21.35 Iz koncertnih dvoran — 22.15 Dnevnik.

PETEK, 27. 8.: 18.00 Obzornik — 18.15 Catch Candy — 18.45 Čez tri gore, čez tri vode — 19.20 Cickak — 19.30 Dnevnik — 20.00 Kako pa kaj oče — 20.30 Mayerjeva zapuščina — 20.50 Helena, sodobna ženska — 21.40 Dnevnik — 21.55 Julie Andrews-

Ugodna priložnost dodatnega zaslužka!

Iščemo snažilko

Plača po dogovoru!
Interesenti naj se obrnejo na
POSOJILNICO CELOVEC
Bahnhofstraße 1
9020 Klagenfurt/Celovec
tel. (0 42 22) 82 1 29

Uradne ure: od ponedeljka do petka, dopoldne od 7.30-12.00, popoldne od 12.30-16.00 ure.

— 11.05 Iz dežele, za deželo — 13.00 Deželni razgledi — 14.45 Zborovska glasba — 15.00 še vedno priljubljeno — 16.00 Pustolovska zgodba — 17.10 Operetni koncert — 18.00 Deželni razgledi — 20.05 Zveneča alpska dežela — 21.00 Iz nočne mape koroških skiadateljev — 22.00 Poročila in šport.

SREDA, 25. 8.: 6.00 Jutranja telovadba — 6.55 Dobro jutro na Koroškem — 9.30 Zabavne pesmi iz Nižje Avstrije — 10.00 Za-

Potovanje k pasijonskim igram v Šmarjeti na Gradiščanskem

v nedeljo 5. septembra samo za okraj Velikovec. Cena za vožnjo in vstopnico: šil. 240.—

Interesenti naj se nemudoma javijo na Dušnopastirski urad, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec Tel. (0 42 22) 85 3 48 Kat. dom prosvete Sodaltas, Tinje

IŠČEM MIZARKEGA VAJENCA

Interesenti naj se javijo pisмено ali telefonično na upravi Slovenskega vestnika. Hrana in stanovanje, če treba, v hiši.

Ogled kulturnih in zgodovinskih znamenitosti v prestolnici naše države na Dunaju

od ponedeljka 6. septembra 1976 do sobote 11. septembra 1976. Cena šil. 1860.— V tej ceni je vključeno poln penzion na Dunaju (prenočišče blizu stolnice sv. Štefana), vožnja, vse vstopnine in napitnine ter skupinska slika.

Prijave sprejema: Dušnopastirski urad do 28. avg. 1976, tel. (0 42 22) 85 3 48

izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9027 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10. tel. 32-5-50 — Tiska: Založništvo in tiskarsko družba z o. j. Drava, Celovec — Borovlje